

Súd: Okresný súd Bardejov
Spisová značka: SK-1C/20/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8622200983
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Tomáš Saraka
ECLI: ECLI:SK:OSBJ:2023:8622200983.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bardejov sudcom Mgr. Tomášom Sarakom v spore žalobcov 1./ A. A. A., nar.XX.XX.XXXX, trvale bytom B. A. XXX/X, XXX XX C., 2./ D. E. A., nar.XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXXX/X, XXX XX G. a 3./ D. H. I., nar.XX.XX.XXXX, trvale bytom X.XXXX XXX/XX, XXX XX C. všetci zastúpení JUDr. Martinom Kirňakom, advokátom, so sídlom Vajanského 43, 080 01 Prešov proti žalovanej KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441 o náhradu nemajetkovej ujmy takto

rozhodol:

I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi v 1./rade sumu 15.000,-eur, žalobkyni v 2./ rade sumu 9.000,-eur a žalobkyni v 3./ rade sumu 15.000,-eur v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobcovia v 1./, 2./ a 3./ rade m a j ú n á r o k na náhradu trov konania proti žalovanej, každý v rozsahu 100 % zo sumy im prisúdenej, s tým, že o ich konkrétnej výške rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa žalobou, ktorú podali dňa 09.06.2022 na Okresnom súde Svidník (z ktorého výkon súdnictva prešiel dňom 01.06.2023 na Okresný súd Bardejov, vid' zákon č.150/2022 Z.z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení neskorších predpisov) domáhali, aby súd uložil žalovaným 1./ J. J. a 2./ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v 1./ rade sumu 30.000,-eur, žalobkyni v 2./ rade sumu 30.000,-eur a žalobkyni v 3./ rade sumu 30.000,-eur s tým, že plnením jedného žalovaného zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného, a to titulom náhrady nemajetkovej ujmy.

2 SK-1C/20/2022

2. Žalobu odôvodňovali tým, že žalobca v 1/ rade bol otcom zosnulého D. K. A., nar.XX.XX.XXXX, ktorý zomrel tragicky po dopravnej nehode dňa 29.08.2020, žalobkyňa v 2./ rade bola sestrou zosnulého a žalobkyňa v 3./ rade bola družkou zosnulého. Uviedli, že žalovaný v 1./ rade dňa 29.08.2020 okolo 19.15 hod. viedol osobné motorové vozidlo továrenskej značky Mercedes Benz evidenčného čísla C. po ceste I. triedy číslo 77 v smere od obce F. L., okr. Svidník na obec M. L., pričom za obcou F. L., na priamom úseku cesty porušil ustanovenia § 3 ods.2 písm.a/, § 4 ods.1 písm.c/, písm.e/ a § 16 ods.1 druhej vety zákona č.8/2009 Z.z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov v spojení s § 137 ods.1, ods.2 písm.d/ citovaného zákona o cestnej premávke, keď sa nesprával disciplinovane tak, aby neohrozil bezpečnosť cestnej premávky, pričom neprispôsobil svoje správanie situácii v cestnej premávke a svojim schopnostiam, nevenoval sa plne vedeniu vozidla, nesledoval situáciu v cestnej premávke, nedbal na

zvýšenú opatrnosť voči cyklistom a nejazdil primeranou rýchlosťou, aby bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú má rozhľad a prednou časťou vozidla v pravom jazdnom pruhu cesty v kilometri 91,25 postupne narazil do pred ním, tým istým smerom idúcich troch cyklistov a to rýchlosťou 74 km/h do cyklistu D. K. A., rýchlosťou najmenej 67 km/h do cyklistu A. F. N. a rýchlosťou 43 km/h do cyklistu A. A. C., pričom D. K. A. utrpel pomliaždenie mozgu s vnútrolebečným krvácaním pri zlomeninách lebečnej klenby a spodiny čomu na mieste podľahol. Žalobcovia poukázali na to, že rozsudkom Okresného súdu Svidník sp.zn.2T/24/2021 zo dňa 22.03.2022 bol žalovaný v 1./ rade právoplatne odsúdený za prečin usmrtenia podľa § 149 ods.1, ods.2 písm.a/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm.h/ Trestného zákona; za prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods.1, ods.2 písm.a/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm.h/ Trestného zákona a za prečin ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona.

3. V žalobe uviedli, že žalovaný v 1./ rade svojim protiprávnym konaním zasiahol do rodinného života celej rodiny, stratu blízkej osoby nič nemôže nahradiť, smrť milovaného syna, brata a druha hlboko, náhle a nečakane zasiahla do života žalobcov ktorí po nečakanej smrti nebohého prežívajú pocity úzkosti, smútku a zúfalstva. Podľa tvrdení v žalobe vzťah žalobcu v 1./ rade ako otca nebohého K. bol založený na vzájomnej pomoci, ktorá vyplývala z toho, že mnoho rokov tvorili otec so synom spoločnú domácnosť, keďže žalobca v 1./ rade pred viac ako 25 rokmi prišiel o manželku. Podľa žaloby zosnulý syn K. spolu so svojou dlhoročnou družkou, žalobkyňou v 3./ rade zabezpečovali žalobcovi v 1./ rade všetky nevyhnutné veci, ako stravovanie, hygienické veci, opravy a celkový servis okolo rodinného domu a nakoľko u žalobcu v 1./ rade ide už o staršieho človeka, zosnulý syn K. zabezpečoval pre otca návštevy u lekára, sprevádzal ho do zdravotníckych zariadení na vyšetrenia. Zosnulý syn mal v pláne otca doopatrovať, keďže otec bol od syna a jeho starostlivosti priamo závislý, pričom po oznámení, že jeho syn tragicky zahynul žalobca v 1./ rade skolaboval až tak, že bola privolaná rýchla zdravotná pomoc.

4. Čo sa týka žalobkyne v 2./ rade, ktorá bola sestrou nebohého, v žalobe sa poukazovalo na ich silný súrodenecký vzťah s tým, že ako súrodenci si boli vždy vzájomne nápomocní, aj keď od ukončenia vysokoškolského štúdia už netvorili spoločnú domácnosť. Nebohý brat nikdy neodmietol pomoc sestre, či to bolo pri sťahovaní, prerábke bytu alebo v iných potrebných záležitostiach, nakoľko žalobkyňa v 2./ rade nebola a nie je vlastníčkou motorového vozidla a nemá ďalších súrodencov, nebohý bol jej jediným bratom. Podľa tvrdení v žalobe strata brata žalobkyňu v 2./ rade nesmierne zasiahla aj preto, že on bol jej oporou, keďže je slobodná a bezdetná, a tak veľmi citlivo vnímala túto stratu s neodstrániteľným následkom.

3

SK-1C/20/2022

5. Pokiaľ ide o žalobkyňu v 3./ rade, táto podľa tvrdení v žalobe bola 23 rokov v družnom vzťahu s nebohým K., pričom išlo o vzťah harmonický, s veľkým množstvom spoločne stráveného času, či už to boli spoločné výlety alebo dovolenky v zahraničí, obaja boli spoločnými priateľmi vnímaní ako nerozlúčny pár. Podľa tvrdení v žalobe dlhoročne tvorili spoločnú domácnosť jednak ako pár a zároveň spolu so žalobcom v 1/ rade, pričom spolu s nebohým zabezpečovali a poskytovali pomoc aj matke žalobkyne v 3./ rade. Nakoľko žalobkyňa v 3./ rade s nebohým nemali deti, o to viac priľnuli jeden k druhému a zvlášť preto žalobkyňa v 3./ rade pociťuje svoju stratu ako mimoriadne bolestivú, nakoľko bez nadsázky možno povedať, že v dôsledku tragickej udalosti prišla o lásku svojho života.

6. Poukazujúc na silný citový vzťah žalobcov k nebohému a skutočnosť, že usmrtením syna, brata a druha žalobcov v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného v 1./ rade došlo k enormnému negatívnemu zásahu do ich súkromného života a súkromnej sféry, keď pre rodiča niet inej väčšej ujmy ako náhla, tragická strata milovaného dieťaťa, pričom následky tak pre rodiča, ako aj sestru a družku sú trvalé, ktoré čas a láska ostatných rodinných príslušníkov a blízkych môže iba zmierniť, no nikdy už úplne nevymiznú žalobcovia žiadali náhradu nemajetkovej ujmy každý po 30.000,-eur. Vzhľadom na intenzitu, povahu, spôsob neoprávneného zásahu, na charakter a rozsah zasiahnutej hodnoty osobnosti, trvanie a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy je táto suma podľa nich adekvátna. Poukázali na § 11 a § 13 ods.1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka, § 4 ods.1,2 a 3 zákona č.381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a judikatúru všeobecných súdov, ako i uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III.ÚS 666/2016 a publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu SR č.R61/2018 podľa ktorých i nemajetková ujma je pokrytá zmluvným poistením, a preto ich žaloba smeruje aj proti žalovanej v 2./ rade ako poisťovní. V súvislosti so záverom o existencii pasívnej vecnej legitímácie žalovanej v 2/ rade poukázali tiež na rozsudok Súdného dvora EÚ vo veci Haasová, C-22/12 a ďalšie rozhodnutia súdov, v ktorých bola judikovaná pasívna vecná legitímácia poisťovne.

7. Čo sa týka konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy uplatnenej jednotlivými žalobcami, poukázali na to, že vzhľadom na nečakanú smrť syna, brata a druha prežívajú nielen pocit úzkosti, smútku a zúfalstva, ale stratili aj možnosť viesť s ním odo dňa jeho smrti súkromný život, pričom takáto vzniknutá ujma je z ich života neodstrániteľná. Tiež poukazovali na to, že žalobca v 1./ rade a žalobkyňa v 3./ rade žili s nebohým v spoločnej domácnosti, ich väzby boli preto veľmi silné. Žalobcovia v žalobe uviedli viaceré súdne rozhodnutia, ktorými boli priznané porovnateľné sumy.

8. K žalobe sa písomne vyjadril pôvodne žalovaný v 1./ rade, ktorý uviedol, že je si vedomý, že pri tejto dopravnej nehode došlo k nenapraviteľnému následku, a to smrti človeka, avšak poukázal na to, že žalobkyňa v 2./ rade vôbec nebývala s nebohým, nepozná ich vzájomný vzťah, pričom podľa neho je vzájomná pomoc pri sťahovaní, prerábaní bytu normálna záležitosť. Ani ostatní žalobcovia nežili podľa neho vzhľadom na ich adresy v spoločnej domácnosti s nebohým a čo sa týka tvrdení o poskytovaní pomoci nebohým matke žalobkyne v 3./ rade, k žiadnemu narušeniu poskytovania tejto pomoci podľa neho nedošlo. Považoval žiadanú sumu u každého zo žalobcov za neúmerne a neprímerane vysokú s tým, že bolo by vhodné, aby žalobcovia pri výsluchu na súde bližšie sa vyjadrili k vzťahu s nebohým tak, aby bolo možné aj bližšie ustáliť výšku nemajetkovej ujmy.

4

SK-1C/20/2022

9. Žalovaná poisťovňa k žalobe vyjadrila sa písomne tak, že jej pasívna vecná legitímácia je vyvodzovaná zo skutočnosti, že ide o poisťovateľa, s ktorým mal žalovaný v 1./ rade uzavretú poisťovnú zmluvu O.XXXXXXXXXXX na PZP vozidla, ktorým bola spôsobená predmetná nehoda, preto je podstatné poukázať na § 4 ods.2 zákona č.381/2001 Z.z. podľa ktorého má poistený právo, aby poisťovateľ nahradil za neho poškodenému uplatnené a hlavne preukázané nároky na náhradu škody. V konaniach vo veciach ochrany osobnosti pritom podľa nej platí, že dôkazné bremeno nesú žalobcovia, teda osoby, ktoré tvrdia, že im bola neoprávneným zásahom spôsobená nemateriálna ujma, pričom výsluch strany je len podporným dôkazom a sám osebe nemôže byť považovaný za výsluch tzv. tretej osoby, t.j. nezaujatého svedka, ktorý nemá právny záujem na výsledku konania, nakoľko žalobcovia svojimi tvrdeniami budú sledovať výlučne svoj vlastný, výsostne subjektívny záujem na priznaní nie zanedbateľnej finančnej sumy. Preto by podľa poisťovne žalobcovia mali predložiť dôkazy objektívne preukazujúce úzke rodinné vzťahy, resp. iné dôkazy preukazujúce hĺbku utrpenej traumy. Namietla výšku uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú označila za neprímeranú. Súdy podľa nej musia pri rozhodovaní prihliadnúť na okolnosti týkajúce sa závažnosti vzniknutej ujmy ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo tak, aby došlo k naplneniu požiadavky účinného a primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku, pričom priznanie nemajetkovej ujmy podľa ustálenej súdnej praxe nie je reparáciou a nesmie byť prostriedkom obohacovania, či pôsobiť likvidačne. Poukazovala na to, že súd pri stanovení primeranej, spravodlivej výšky náhrady nemajetkovej ujmy mal by brať na zreteľ kritériá na strane žalobcov (intenzitu vzťahu s nebohým synom, druhom a bratom, vek zomrelého, vek žalobcov, otázku hmotnej závislosti žalobcov na zomrelom, prípadne poskytnutie inej satisfakcie), ďalej kritériá na strane zodpovednostného subjektu (jeho postoj, dopad udalosti do duševnej sféry zodpovednostného subjektu, majetkové pomery zodpovednej osoby) a kritériá na strane poškodeného (mieru zavinenia, resp. spoluzavinenia na vzniku predmetnej udalosti, ktorou došlo ku zásahu). Uviedla, že chápe tragický rozmer tejto veci a berie do úvahy aj ľudskú stránku veci, avšak z aktuálnej rozhodovacej praxe všeobecných súdov, ktoré by v súlade s princípom rovnosti mali zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť a v porovnateľných veciach rozhodovať rovnako vyplýva značný rozptyl priznávaných súm odškodnenia nemajetkovej ujmy. Poukázala pritom na viaceré súdne rozhodnutia a tam prisúdené sumy z ktorých je podľa nej zrejmé, že požiadavky žalobcov, pri zohľadnení ich rodinných väzieb sú neprímerané vzniknutej ujme, nakoľko nebohý bol človek v zrelom veku, nešlo o maloleté dieťa, ktorého stratu by rodičia niesli zvlášť citlivo. Súd by podľa nej mal skúmať, či spoločné spolužitie žalobcu v 1./ rade a nebohého vyplývalo z úzkej citovej väzby alebo bolo toto spolužitie racionálnym ekonomickým rozhodnutím, pričom vzťahy medzi spoločne žijúcimi osobami nemuseli byť ideálne. Podľa tejto žalovanej družka nebohého (žalobkyňa v 3./ rade) je v produktívnom veku, nebola na neho odkázaná finančne ani starostlivosťou, aj napriek času, ktorý s ním strávila ako životná partnerka má vo svojom veku stále nádej na nový vzťah a žalobkyňa v 2./ rade ako dospelá sestra nebohého od vysokej školy nebývala s ním v spoločnej domácnosti, ani v bezprostrednej blízkosti nebohého, s nebohým sa

navštevovali v rámci bežných návštev, nebola na neho nijako odkázaná. Poukázala tiež na to, že nebohý po sebe nezanechal ani

5

SK-1C/20/2022

maloleté deti, ktoré by boli na neho odkázané výživou a starostlivosťou a ktoré by jeho smrťou utrpeli životnú traumu. Je podľa tejto žalovanej navyše z hľadiska primeranosti a spravodlivosti potrebné okrem iného prihliadať aj na výšku odškodnenia, ktoré je poskytované pozostalým v súvislosti s úmrtím ich blízkej osoby v dôsledku úmyselného násilného trestného činu, kde podľa § 12 ods.2 zákona č.274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov je daný nárok vo výške dvadsaťpäťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu a kde celková suma odškodnenia podľa § 13 tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej za obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu, pričom v roku 2021 tento 50 násobok minimálnej mzdy predstavoval 31.150,-eur spolu pre všetkých pozostalých. Je preto podľa nej zrejmé, že odškodnenie, ktoré žiadajú žalobcovia vo výške spolu 90.000,-eur je nepomerne vyššie, než aké by bolo poskytnuté pozostalým v súvislosti s úmrtím ich blízkej osoby v dôsledku úmyselného násilného trestného činu, ktorí častokrát musia ďalej žiť s vedomím, že ich blízka osoba pred smrťou zažívala mučivé pocity, bolesť a strach. Poukázala tiež na to, že z relácie dopravnej polície o priebehu dopravnej nehody vyplýva, že nebohý mal v čase smrti v krvi 0,76 Mg/L alkoholu, čo zodpovedá 1,6 promile alkoholu v krvi, okrem neho boli pod vplyvom alkoholu v čase nehody aj ďalší dvaja cyklisti, pričom u vodiča motorového vozidla alkohol v krvi zistený nebol, preto súd by mal skúmať, či by k zrážke došlo aj vtedy, ak by poškodení pri dopravnej nehode neboli pod vplyvom alkoholu a ich reakcie by neboli ovplyvnené množstvom alkoholu v krvi. Navrhla žalobu zamietnuť.

10. Žalobcovia v písomnej replike k vyjadreniam žalovaných na žalobe trvali v celom rozsahu. Výška nimi žiadanej náhrady nemajetkovej ujmy je podľa nich primeraná a žiadané sumy zodpovedajú štandardne priznávaným sumám nemajetkovej ujmy v takýchto prípadoch, čo podľa nich preukázali odkazom na obdobné rozsudky súdov v podanej žalobe. Poukazovali na kvalitu svojho príbuzenského (žalobcovia 1/ a 2/), resp. partnerského (žalobkyňa 3./) vzťahu k nebohému, keď medzi nimi a nebohým existovali sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, strata nebohého ako syna, brata a druhá bráni im naplno naplňať ich citové potreby, pretože došlo k smrti jedného z členov rodiny a porušením práva na život nebohého došlo k nedovolenému zásahu do práva na ich súkromie a rodinný život. O ich utrpení v súvislosti so stratou života nebohého podľa nich v tomto prípade nemožno mať pochybnosti a žiadna finančná suma im ho nenahradí. K tvrdeniam o skúmaní vplyvu alkoholu na následok poukázali na to, že toto bolo skúmané v trestnom konaní, kde bola uznaná vina žalovaného v 1./ rade a daná skutočnosť nemá žiaden vplyv na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy a jej výšku.

11. Žalovaná poisťovňa v písomnej duplike trvala na nedôvodnosti žaloby. Samotný príbuzenský vzťah s nebohým podľa nej nezakladá bez ďalšieho nevyvrátiteľnú premisu dobrých vzťahov a žalobcovia doposiaľ nepredložili dôkaz o dobrých príbuzenských vzťahoch s nebohým ani o tom, že by utrpeli ujmu a to v takej intenzite, ktorá by odôvodňovala priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobcami uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy považuje za absolútne neprimeranú, jej priznanie v takej výške by bolo odklonom od doterajšej

6

SK-1C/20/2022

rozhodovacej praxe súdov SR. Opätovne poukázala na prítomnosť alkoholu v krvi nebohého, ktorý pri iných dôsledkoch danej nehody bol by priestupkovo stíhaný podľa zákona o priestupkoch, nakoľko porušil povinnosť uloženú mu ako cyklistovi a je potrebné skúmať, či dodržal pravidlá cestnej premávky a jazdil tak, aby nedošlo k ohrozeniu alebo obmedzeniu ostatných účastníkov cestnej premávky, pričom množstvo alkoholu v jeho krvi sa už definuje ako stredná až ťažká opitosť, preto nie je možné jednoznačne vylúčiť, že svojim správaním, resp. reakciami prispel k závažnosti dôsledkov dopravnej nehody. Poukázala na viaceré rozhodnutia súdov SR o priznaní podstatne nižších súm náhrady nemajetkovej ujmy ako žiadajú žalobcovia, pričom nimi žiadané sumy sú podľa nej absolútne neadekvátne v pomere k bežne priznávaným náhradám.

12. Žalovaný v 1./ rade v priebehu konania, dňa XX.XX.XXXX zomrel a preto súd uznesením zo dňa 17.05.2023, č.k.1C/20/2022-60, ktoré právoplatnosť nadobudlo dňa 03.06.2023 konanie proti žalovanému v 1./ rade zastavil a vyslovil, že náhradu trov konania vo vzťahu medzi žalobcami

a žalovaným v 1./ rade nepriznáva, nakoľko povinnosť poskytnúť zadosťučinenie za protiprávny zásah do osobnostných práv fyzickej osoby smrťou pôvodcu zásahu zaniká, neprechádza na jeho dedičov (k tomu bližšie pozri odôvodnenie predmetného uznesenia). Žalovanou tak ďalej ostala už len spoločnosť KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group (ďalej preto označovaná už bude bez číselného označenia, len ako „žalovaná“).

13. Na prejednanie sporu súd nariadil pojednávanie, na ktorom žalobcovia prostredníctvom svojho právneho zástupcu na žalobe v celom rozsahu trvali. Vo vzťahu k námietkam žalovanej uviedli, že citové a rodinné väzby žalobcov na nebohého preukážu výsluchmi žalobkyň v 2./ a 3./ rade a navrhnutých svedkov na pojednávaní a čo sa týka návrhu žalovanej na zníženie výšky nemajetkovej ujmy z dôvodu, že nebohý mal v čase nehody alkohol v krvi, poukázali na trestný spis v predmetnej veci a trestný rozsudok, z ktorého vyplýva, že nebohý žalovaný 1/ bol uznaný vinným preto, že príčinou nehody bola zlá technika jeho jazdy a porušenie konkrétnych ustanovení zákona o cestnej premávke. Pokiaľ ide o odôvodnenie nároku, bolo podľa nich preukázané, že nebohý K. A. bol človek svedomitý, slušný, zodpovedný, že mal nadštandardný vzťah so svojim otcom, so svojou sestrou, rovnako so svojou družkou. Rovnako bolo preukázané, že pokiaľ ide o žalobcu 1/, tomuto zomrel jediný syn. Bolo preukázané, že bol naňho naviazaný citovo, dokonca naňho bol odkázaný a spoliehal sa naňho, že ho doopatrúje, že sa oňho postará, čo sa vplyvom tragickej udalosti bohužiaľ nestane. Vo vzťahu k žalobkyni 2/ opäť ide o jediného súrodenca, ktorého mala, nemala vlastnú rodinu, manžela, deti, teda jej zomrela okrem otca jediná osoba, na ktorú sa mohla spoľahnúť, na ktorú bola odkázaná, jednak, čo sa týka pomoci pre ňu samú, a jednak čo sa týka vzájomnej pomoci vo vzťahu k jej otcovi. Pokiaľ ide o družku, žalobkyňu 3/, medzi nebohým a ňou išlo až o výnimočný vzťah, kde, keďže aj v tomto vzťahu nefigurovali deti, boli jeden na druhého naviazaní, jeden druhému pomáhali, či už rodičom zo strany nebohého, alebo matke zo strany žalobkyne 3/, a presne to sú tie okolnosti, ktoré umožňujú aj s poukazom na judikatúru priznať požadovanú výšku nemajetkovej ujmy.

7

SK-1C/20/2022

14. Žalovaná na pojednávaní trvala na tom, že žaloba nie je dôvodná, pretože žalobcovia doposiaľ v konaní nepreukázali, žeby utrpená ujma bola takej intenzity, ktorá by odôvodňovala priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, požadovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy je v porovnaní s ustálenou judikatúrou súdov SR požadovaná zjavne v neprimeranej výške a doposiaľ nebolo vyvrátené, že by nebohý určitou formou nespolutzavinil s ohľadom na prítomnosť alkoholu v krvi svoju smrť. Nepoprela, že žalobcovia smrťou nebohého utrpeli ujmu, ale má naďalej za to, že v konaní nebola preukázaná taká intenzita ujmy, ktorá by odôvodňovala priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V prípade nebohého sa jednalo o plnoletého syna žalobcu 1/, nejednalo sa teda o maloleté dieťa, ktorého stratu by rodičia niesli obzvlášť ťažko, rovnako tak, nebohý nemal maloleté alebo plnoleté deti, ktoré by od neho boli citovo alebo finančne závislé, žiadny zo žalobcov nebol na nebohom tak závislý, aby to výrazne ovplyvnilo jeho ďalší život, žalobkyňa 2/ už 40 rokov s ním nežila nielen v spoločnej domácnosti, ale ani v jednom meste. Poukázala na to, že vinník nehody sa pokúšal sám ospravedlniť žalobcom, z vlastnej iniciatívy nahradil trovy pohrebu a má za to, že cieľom tohto konania je vyslovene získanie majetkového prospechu. Aj s ohľadom na okolnosti prejednávanej veci má za to, že požadovaná výška nemajetkovej ujmy je neprimerane vysoká, poukázala na ňou predložené súdne rozhodnutia z ktorých je podľa nej zrejmé, že bežne priznávané sumy náhrady nemajetkovej ujmy sú 10 násobne nižšie ako tá, ktorú požadujú žalobcovia.

15. Súd sa oboznámil s obsahom žaloby a všetkých písomných vyjadrení strán, ktoré im aj vzájomne doručil, vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom všetkých listinných dôkazov predložených stranami, oboznámením sa s obsahom trestného spisu Okresného súdu Svidník sp.zn.2T/24/2021, výsluchom žalobkyň v 2./ a 3./ rade a tiež výsluchom žalobcami navrhnutých svedkov A. D. A., A. B. a A. B.. Pôvodne navrhovaný výsluch žalobcu v 1./ rade a svedkov D. A. P. a D. G. A. vykonaný nebol, keďže od týchto dôkazných návrhoch bolo stranami ustúpené a vzhľadom na úmrtie pôvodne žalovaného v 1./ rade pred pojednávaním nemohol byť vykonaný ani jeho výsluch, ktorý pôvodne navrhovala žalovaná. K vykonanému dokazovaniu súd uvádza, že vyhovel všetkým dôkazným návrhom strán, vykonanie žiadneho z navrhnutých dôkazov nezamietol, vykonanie žiadneho z navrhnutých dôkazov v tu súdenom spore nebolo stranami navzájom namietané. Na základe vykonaného dokazovania súd zistil tento skutkový stav:

16. Rozsudkom Okresného súdu Svidník č.k.2T/24/2021-448 zo dňa 22.03.2022 ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 22.03.2022 bol J. J., nar.XX.XX.XXXX, trvale bytom B. A. XXX/XX, C. uznaný

za vinného, že dňa 29.08.2020 okolo 19.15 hod. viedol osobné motorové vozidlo továrskej značky Mercedes Benz evidenčného čísla C. po ceste I. triedy číslo 77 v smere od obce F. L., okr. Svidník na obec M. L., okr. Svidník pričom za obcou F. L., na priamom úseku cesty porušil ustanovenia § 3 ods.2 písm. a/, § 4 ods.1 písm. c/, písm. e/ a § 16 ods.1 druhej vety zákona č.8/2009 Z.z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov v spojení s § 137 ods.1, ods.2 písm. d/ citovaného zákona o cestnej premávke, keď sa nesprával disciplinovane tak, aby neohrozil bezpečnosť cestnej premávky, pričom neprispôbil svoje správanie situácii v cestnej premávke a svojim schopnostiam, nevenoval sa plne vedeniu vozidla, nesledoval situáciu v cestnej premávke, nedbal na zvýšenú opatrnosť voči cyklistom a nejazdil primeranou rýchlosťou, aby bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú má rozhľad a prednou časťou vozidla v pravom

8

SK-1C/20/2022

jazdnom pruhu cesty v kilometri 91,25 postupne narazil do pred ním, tým istým smerom idúcich troch cyklistov a to rýchlosťou 74 km/h do cyklistu D. K. A., rýchlosťou najmenej 67 km/h do cyklistu A. F. N. a rýchlosťou 43 km/h do cyklistu A. A. C., pričom D. K. A. utrpel pomliaždenie mozgu s vnútrolebečným krvácaním pri zlomeninách lebečnej klenby a spodiny čomu na mieste podľahol. Bol uznaný za vinného, že inému z nebanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods.1, ods.2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona. Týmto rozsudkom bol za to odsúdený na trest odňatia slobody s podmieneným odkladom, uložený mu bol tiež trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel po dobu 6 rokov. Podľa § 288 ods.1 Trestného poriadku bola poškodená E. A. s jej nárokom na náhradu škody odkázaná na civilný proces.

17. Z obsahu čestného prehlásenia žalobcu v 1./ rade zo dňa 12.07.2023, ktorého osobný výsluch v spore ani jeho osobná účasť na pojednávaní podľa lekárskej správy A. G. Q. zo dňa 12.07.2023 vzhľadom na jeho zdravotný stav neboli možné súd zistil, že ako otec zosnulého svoj vzťah k nebohému popísal tak, že ich vzťah ako otca a syna bol založený nielen na vzájomnej pomoci, ktorá vyplývala aj z toho, že mnoho rokov tvorili spoločnú domácnosť, ale najmä na láske otca a jediného syna. Uviedol, že jeho strata je o to väčšia, že pred viac ako 25 rokmi prišiel o manželku a zosnulý syn spolu so žalobkyňou v 3./ rade ako jeho dlhoročnou družkou zabezpečovali mu všetky nevyhnutné veci, či už stravovanie, hygienické záležitosti, opravy a celkový servis okolo rodinného domu. Syn mu pomáhal v záhradke, kosil a zabezpečoval celkovú údržbu týkajúcu sa ich domova. Nakoľko je osobou vyššieho veku, keď má už 87 rokov, zosnulý syn ho rovnako sprevádzal k mnohým návštevám u lekárov a autom ho prepravoval do rôznych zdravotníckych zariadení. Zosnulý syn mal v pláne ho doopatrovať, keďže aj od jeho starostlivosti bol priamo závislý, pričom po oznámení, že syn tragicky zahynul skolaboval až tak, že bolo nutné privolať rýchlu zdravotnú pomoc. Uviedol, že celkovo môže bez pochybností hodnotiť ich vzťah ako pozitívny, na takúto stratu sa nedá zabudnúť a len sťažka sa s ňou možno zmieriť.

18. Žalobkyňa v 2./ rade, ktorá je sestrou nebohého vo svojej výpovedi ako strana v spore uviedla, že od detstva mali veľmi dobrý vzťah. Aj keď ona žije od roku 1985 v Prešove, bola s ním v kontakte, nevzdialili sa navzájom, keďže vo Svidníku mali otca, mama im zomrela, keď ona mala 31 rokov, brat mal 28 rokov. Trápili sa s ňou, lebo mama zomrela na rakovinu hrubého čreva, vtedy sa ešte viac zomkli, lebo zostal im otec. Z Prešova dochádzala do Svidníka stále, boli v kontakte na dennej báze, vedela o bratovi všetko, aj keď išiel na túru, alebo čokoľvek sa dialo s otcom. Ako súrodenci už aj ako dospelí nikdy nemali žiadne konflikty, ani čo sa týka majetku, alebo že by sa pohádali a nerozprávali týždne. Aj mama keď zomrela, nikdy sa na ničom nenaťahovali, naďalej si vychádzali v ústrety. Brat jej vo všetkom pomáhal, keď bola chorá. Nakoľko ona nie je šofér, nemá auto, vozil ju, pred 5 rokmi prerábala byt, on jej vo všetkom pomáhal, mohla sa naňho vo všetkom spoľahnúť, takisto aj on. Boli v kontakte všetci aj s rodinou, vedia všetko o sebe, nebolo nič, o čom by nevedela, keď sa niečo stalo. Vychádzali dobre, starali sa aj o otca, aj s otcom dobre vychádzali, bol to človek, ktorý mal dobré vzťahy s každým. Aj keď zomrel, bola pandémia a mal byť pohreb len v úzkom kruhu, tak na pohreb prišlo kopu ľudí. Nemali žiaden problém a pomáhali si vo všetkých veciach. Je to bez neho ťažké. Smrť brata podľa nej bola šok, keď sa to dozvedela, doma spadla na podlahu. Neverila tomu, stratila nielen brata, ale aj najbližšieho priateľa, stále je tam to prázdne miesto. Aj teraz

9

SK-1C/20/2022

vždy ju napadne „toto poviem K.“, „tamto mu poviem“, ale už sa nedá. Keď to povedali otcovi, čo sa mu stalo, otec skolaboval. Uviedla, že aj brat s otcom mali príkladný vzťah. Oni boli tak vychovávaní,

keď mama zomrela, o otca sa spoločne starali, s otcom mal nebohý brat veľmi dobrý vzťah, všade spolu chodili, spolu robili všetko okolo domu, kde ich veľké hobby boli stromčeky. Brat sa mal o neho postarať. Keď ešte otec vládol, brat ho vozil každú nedeľu do kostola. Po smrti brata, otec sa uzavrel do seba, nechcel o tom ani hovoriť, videla na ňom, že v sebe to veľmi prežíval, doteraz niekedy má pocit, že akoby tiež žil v tom, ako ona, že chcel by ešte bratovi niečo povedať, myslí naňho, snaží sa vytlačiť smútok a prebiť ho dobrými spomienkami. Berie ho, akoby tu bol, len že niekde odišiel, ale že príde. Na otázku zástupkyne žalovanej, či po nehode bol otec v takom stave, že musel vyhľadať lekársku pomoc žalobkyňa v 2./ rade uviedla, že nie, on by ani nešiel, uzavrel sa do seba. On bol povolaním učiteľ, žil a žije celý život vo Svidníku, má príbuzných v Jedľovej, otec aby na to zabudol, našiel si spôsob, ako sa s tým vyrovnáť a to, že napr. chodil do tej Jedľovej, rozprával sa s ľuďmi o hocičom, len aby na to zabudol, toto bol jeho spôsob, ako sa s tým vysporiadať, jemu nejaká terapia by nepomohla. Toto bola jeho terapia. Má ešte v okolí rovesníkov, známych, s ktorými sa vie porozprávať, a tak to on rieši, vysporiadava sa s tým komunikáciou s ľuďmi, je veľmi komunikatívny. Žalobkyňa v 2./ rade pri výsluchu uviedla, že finančne nemusel jej brat pomáhať, lebo staral sa o otca, jemu pomáhal, dávali peniaze do domu, ale keby ho požiadala, bol by jej pomohol. Brat dbal na to, aby sa rodina stretávala, aby spoločne trávili sviatky, na sviatky vždy boli spolu, priviezol ju, pomáhali si, ani nerozmýšľala, žeby sviatky trávila napr. niekde na lyžovačke, trávili ich s rodinou. Uviedla, že s bratom stretávali sa každý víkend, alebo každý druhý víkend, kedy chodila do Svidníka, ale v kontakte boli stále. Po nehode jej život a fungovanie sa zmenili, lebo zostal tu otec, o ktorého sa treba starať. Predtým, keď bol ešte brat, tak s priateľkou vystriedali sa dvaja pri ňom, keď niečo bolo treba. Teraz ona, aby ju odbremenila, častejšie musela chodiť k otcovi, to bolo predtým, po nehode, teraz od apríla zhoršil sa mu zdravotný stav, momentálne je pri ňom na OČR, hľadá mu opatrovatelku, lebo nechcú ho dávať do nejakého zariadenia. Brat po nehode lieky či vyhľadať odbornú pomoc nemusela, lebo s bratovou družkou sa zomkli, rodina im pomáhala, nebol ani čas na nejaké kolapsy, ostal otec, bolo treba fungovať, chodiť do práce, riešiť veci, nebol čas zamýšľať sa nad sebou. Uviedla, že nebohý brat býval vo Svidníku, kde od roku 2016 spolu s družkou bývali pri otcovi. Čo sa týka vinníka nehody, pána J., ten zaplatil náklady pohrebu brata, písomné ospravedlnenie neposlal, ani ju osobne nekontaktoval, len počula, že chodil k nim domov zvonieť, ale ona nikdy pri tom nebola, ju nekontaktoval.

19. Žalobkyňa v 3./ rade vo svojej výpovedi ako strana v spore uviedla, že s nebohým žili spolu od roku 1997 až do toho osudného dňa. Považovala ho za svojho muža, on ju za svoju ženu. Bol jej všetkým, veľmi si ho vážila, bol vzdelaný, taktný, nechcel nikomu ublížiť. Veľa ju toho naučil, veľa jej do života dal. Strávili spolu všetky chvíle, celý ten čas boli stále spolu. Ich vzťah bol založený na tom, že nikdy neboli odlúčení, celý čas pracovali doma, obidvaja, aj keď boli bez práce, nehľadali si prácu mimo, stále sa snažili byť tu. Keď bola bez neho, tak to boli len chvíle, keď sa venoval svojim športovým aktivitám. Bol rekreačný športovec, celoročne sa snažil niečo robiť. V zime to boli lyže, najprv to boli zjazdy, potom to bol severský štýl,

10

SK-1C/20/2022

bežky, a v lete to bol bicykel, mali takú komunitu, kde sa tomu venovali, robili náročné túry cyklistické po Slovensku, a niekedy aj do Poľska, boli to túry 50 km a viac, boli to cyklisti, ktorí mali vybavenie, vedeli sa správať na cestách. Aj tí dvaja jeho kamaráti, ktorí boli účastní tej nehody. Naučil ju veľa veciam, boli spolu v dobrom aj v zlom, aj v zdraví aj v chorobe. Prekonal ťažké ochorenie s dobrým koncom o ktorom vedelo len zopár ľudí z ich blízkych, jeho sestra, jej sestra, mesiac strávili na Kramároch v Bratislave, kde bol operovaný a kde sa liečil, bolo to v roku 2014. Celý šťastný sa vrátil do života, aj do aktívneho športového, aj do profesného života. Ona ho v jeho koníčkoch podporovala, lebo vedela, že muža si nemôže priviazať ku stoličke, že keď pôjde niekde a sa vráti unavený, ale celý šťastný, tak to je ono. A takto to bolo aj v ten osudný deň, len sa už nevrátil. Boli si navzájom nápomocní vo všetkom, vo všetkom sa s ňou radil, nič neurobil bez nej. Žiadne zásadné rozhodnutia neurobil bez toho, aby sa s ňou neporadil. Bol taká stará škola ešte. Pomáhal jej aj s mamou, jej mama je 91 ročná osoba, on mal 87 ročného otca. Do vzťahu išli s tým, že to bude na nich dvoch, že sa o nich postarajú. Ale ostalo to na nej. Po jeho smrti zmenilo sa toho veľa. Ostala na všetko sama. Keď jej to oznámili, keď sa to stalo, mala to oznámiť rodine a bolo to veľmi ťažké. Jej mama doteraz nevie, že Jožko tu nie je. Každý vyšší muž, ktorý sa objaví v ich rodine, mama ho volá K.. Pomáhal im nielen prácou, ale aj finančne. Po jeho smrti mala pocit, že stratila polovicu tela. Prvé dni nevedela urobiť na ulici krok, nikdy v živote si nevedela pripustiť deň bez neho. Svidník je malé mesto a bolo treba odolávať aj príjemným aj neprijemným veciam, čo sa týka tej nehody. Čo sa týka vinníka nehody, pána J., trošku ju urážal jeho prístup, lebo vie, že nechcel spôsobiť, čo spôsobil, ale viac pokory by si to vyžadovalo a čo sa týka kontaktovania, ona nevie o žiadnom kontaktovaní, to, čo švagrinka povedala tiež len vie od nejakého suseda, ktorý to povedal.

Uviedla, že aj ona by mala tiež obrovský problém, aby sa jej pozrel do očí a ona jemu, aj teraz by s tým mala problém, ale sú aj iné formy, ktoré človek, aj keď niečo také spraví, vie zmierniť bolesť a pomôcť tým pozostalým, on nevyužil nič. Akurát zaplatil tie trovy pohrebu. Napr. deň pred smrťou boli vybavovať stavebný úver v Bardejove, lebo potrebovali prerábať dom, aj pán. J. musel vidieť, je to malá komunita, že nemali balkóny, ani zábradlie na balkóny, mohol pomôcť, neurobil to. Uviedla, že otca nebohého poznala od začiatku, od 97-eho roku, vie preto posúdiť aj ich vzťah aspoň za to obdobie, čo ho poznala. Vzťah to bol podľa nej príkladný. Veľmi ťažko znášali matkin odchod všetci traja. To malo veľký vplyv aj na utuženie ich vzťahu otca a syna, bola tam vzájomná úcta. Kedykoľvek mohol prísť za otcom sa poradiť, nič neurobil bez jeho názoru, obdobne to bolo zo strany otca. Kedykoľvek otec potreboval zdravotnú starostlivosť, K. mu bol vždy k dispozícii. Vybavoval mu lekárov, snažil sa mu dať všetko, čo vedel. Aj keď bol viac športovo naladený ako záhradkárčením, sa obetoval a riešil tú záhradu s otcom. Čo si otec prijal, to Jožko urobil. Otec mu mohol kedykoľvek zavolať s akoukoľvek prosbou aj o polnoci ho viezli na pohotovosť, keď mal problém s krížami. Aj on ho viedol ku športu. Stále chcel, aby sa hýbal, aby niečo robil. Pomáhali si navzájom nielen ako činnosťou, ale aj finančne. Keď niektorý z nich potreboval, ten druhý mu financie dal. Nebolo potrebné prosiť ani vrátiť. Otcovi syn veľmi chýba, bolo to tak, že keď sa to dozvedela od policajtov, od známych, tak celú noc strávila s ich spoločnými kamarátmi, ktorí sa báli o ňu, presedeli v pivnici, a nešla ani hore, lebo vedela, že keď ju otec uvidí a je veľa hodín, hneď by bola otázka, že kde je Jožko, či už je doma. A ona

11

SK-1C/20/2022

by to nezvládla, lebo mali izby oproti sebe. Otec keď mu to povedali im skolaboval, volali záchranku a jeho prvá reakcia bola, kto sa o neho teraz postará. Ona ostala bývať v dome naďalej v spoločnej domácnosti s otcom nebohého a svoj žiaľ otec asi tlmil tým, že nerozprával. Dusil to v sebe. Ale už to bol úplne iný otec, v tak vysokom veku prežiť syna takým spôsobom, ktorý sa mal oňho postarať, zanechalo to na ňom stopy. Na otázku zástupkyne žalovanej, či potrebovala odbornú pomoc po tejto nehode žalobkyňa 3/ uviedla, že či ju potrebovala, to je otázne, ale bolo toho veľa, čo trebalo vybavovať, riešiť, pomohli jej dobrí ľudia a viera. Uviedla, že otec stále bol upätý na syna, myslel si, že on sa oňho postará, vedel, že ona sa stará ešte aj o mamu, vedel, že v jej silách to už veľmi nebude a švagriná, hoci snaží sa, chodí často, ale nebola s ním každý deň, a on bol upnutý na toho K., syna. Na otázku zástupkyne žalovanej, či keď spomínala, že prerábali dom a pán J. nepomohol, či by vôbec prijali takú pomoc, žalobkyňa 3/ uviedla, že sú len ľudia, neriadi sa heslom oko za oko, zub za zub, nevie teraz presne povedať, ako by na to reagovali, ale bola tu taká možnosť pomoci. Uviedla, že nebohý alkohol bežne nepožíval, keďže bol u nich jediný šofér, vozil nielen ju, otca, ale aj jej mamu, nepil, bol zodpovedný a dobrý vodič, nevie povedať, nebola pri tom, prečo vtedy mal vypité, bola to cyklistika, šport, nevedol vtedy auto.

20. Podľa článku 19 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

21. Podľa čl. 1 ods. 2 Ústavy SR, Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

22. Podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách majú prednosť pred zákonmi.

23. Podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

24. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

25. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučenie.

26. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučenie podľa ods.1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

27. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

12

SK-1C/20/2022

28. Súčasťou práva na súkromie je právo na rodinný život. Už Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku z 21.6.1988 vo veci Berrhab proti Holandsku konštatoval: „z pojmu rodina, na ktorom je založený článok 8 vyplýva, že dieťa narodené z takéhoto zväzku je ipso iure súčasťou tohto vzťahu. Z tohto dôvodu existuje od momentu narodenia dieťaťa už vzhľadom na samotnú existenciu tejto skutočnosti medzi dieťaťom a jeho rodičmi vzťah rovnajúci sa „rodinnému životu“, dokonca aj vtedy, keď už rodičia neskôr spolu nežijú“. Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách.

29. Podľa ustálenej judikatúry, zavinenie dopravnej nehody, pri ktorej zahynul blízky príbuzný je neoprávneným / protiprávnym/ zásahom do osobnostných práv chránených ustanovením § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a to konkrétne do práva na súkromie, ktorého súčasťou je aj rodinný život, ktorý zahŕňa najmä právo fyzickej osoby vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzájomné vzťahy a v ich rámci uplatňovať vlastnú osobnosť.

30. S tvrdením žalovanej, že žaloba je celá nedôvodná a bolo potrebné ju zamietnuť sa súd vonkoncom nestotožňuje. Z námietok žalovanej vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania za čiastočne dôvodnú považoval len námietku týkajúcu sa samotnej výšky žiadanej náhrady nemajetkovej ujmy. Súd má za to, že žalovaná je vo veci vecne pasívne legitimovaná. Ani postupu žalobcov, ktorí pôvodne žalobu podali súčasne voči žalovanej ako poisťovni a aj voči pôvodne žalovanému v 1./ rade ako vinníkovi nehody niet čo vytknúť. Uvedený záver vyplýva tak z platnej právnej úpravy, ako aj z bohatej judikatúry, ktorá už aktuálne na vnútroštátnej úrovni prostredníctvom najvyšších vnútroštátnych súdnych autorít (Najvyšší súd SR a Ústavný súd SR) jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností všetky otázky, týkajúce sa základu daného nároku vyriešila a uzavrela, a to tak, že súd nemá najmenej pochybností o práve žalobcov uplatniť dané nároky voči obom pôvodne žalovaným s tým, že po smrti pôvodného žalovaného v 1./ rade a zastavení konania voči nemu bolo dôvodné k plneniu zaviazat' žalovanú.

31. Žalobcovia sa domáhali voči obom pôvodne žalovaným náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá im bola spôsobená ako pozostalým po nebohom synovi žalobcu v 1/. rade, ktorý bol zároveň bratom žalobkyne v 2./ rade a druhom žalobkyne v 3./ rade, teda usmrtením osoby im blízkej pri dopravnej nehode dňa 29.08.2020, ktorá bola spôsobená podľa výsledkov trestného konania J. J., teda pôvodne žalovaným v 1./ rade.

32. K pôvodnej námietke žalovanej o neunesení dôkazného bremena žalobcami pokiaľ ide o ich príbuzenský, resp. družný vzťah k nebohému súd uvádza, že tak príbuzenský vzťah žalobcov v 1./ a 2./ rade k nebohému (otec- syn a sestra- brat) ako aj družný pomer žalobkyne v 3./ rade k nebohému bol jednoznačne preukázaný jednak výpoveďami žalobkyň v 2./ a 3./ rade na pojednávaní, výpoveďami vypočutých svedkov, čestným prehlásením žalobcu v 1./ rade, tento je zrejmý aj z pripojeného trestného spisu, kde žalobkyne v 2./ rade v trestnom konaní postavenie svedka- poškodeného bolo priznané práve na základe preukázaného príbuzenského vzťahu s nebohým, keď ako vyplýva napr. zo zápisnice z jej výsluchu ako svedka poškodeného zo dňa 19.12.2020 (č.l.78 pripojeného vyšetrovacieho spisu nachádzajúceho sa v trestnom spise sp.zn.2T/24/2021) táto vystupovala za poškodenú stranu práve preto, že otec vzhľadom na vysoký vek a zdravotný stav tak robiť nemohol a po dohode s otcom poškodenú stranu zastupovala ona ako sestra nebohého (notársky overené splnomocnenie otca pre ňu je na č.l.96 trestného spisu). Aj výsledky lustrácie žalobcov v 1./

13

SK-1C/20/2022

a 2./ rade v Registri obyvateľov SR (č.l.22 a 23 spisu) zabezpečenej súdom hneď v úvode konania za účelom posúdenia splnenia podmienok konania potvrdzujú daný príbuzenský vzťah. Výsluchmi žalobkyň v 2./ a 3./ rade a svedkov mal súd zároveň za jednoznačne preukázané, že žalobkyňa v 3./ rade bola družkou nebohého od roku 1997 nepretržite až do dňa jeho smrti.

33. Pokiaľ ide o otázku zodpovednosti za smrť nebohého a jeho prípadného spoluzavinenia na dopravnej nehode opakovane nastolenú žalovanou s poukazom na zistenú prítomnosť alkoholu v krvi nebohého, k tomu súd uvádza nasledovné.

34. Podľa § 193 Civilného sporového poriadku súd je viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

35. Súd je teda viazaný rozhodnutím o vine vydanom tu v trestnom konaní sp.zn.2T/24/2021, teda o tom že skutok, ktorý je tu prečinom usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm.a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm.h) Trestného zákona a ktorý mal za následok smrť D. K. A. sa stal a kto ho spáchal, čo jasne vyplýva z právoplatného trestného rozsudku zo dňa 22.03.2022, ktorým bol J. J. uznaný vinným zo spáchania skutku, tak ako bol už vyššie popísaný.

36. Súdna prax je už ustálená a jednotná pri posudzovaní nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým po obeti dopravnej nehody a dospela k záveru, že ide o zásah do osobnostných práv pozostalých a že iba satisfakcia vo forme odsúdenia v trestnom konaní nie vždy je postačujúca na zmiernenie následkov v dôsledku úmrtia obete dopravnej nehody.

37. U žalobcov došlo v dôsledku dopravnej nehody k úmrtiu im najbližšej osoby, syna, brata a dlhoročného druha a tým k zásahu do ich súkromného a rodinného života. Následky sú trvalé a neodstrániteľné. Bola narušená celistvosť rodiny, žalobca v 1./ rade náhle a neočakávane prišiel o syna, žalobkyňa v 2./ rade o jediného súrodenca- brata a žalobkyňa v 3./ rade o druha. Následky sú nezvratné, strata jedného člena rodiny je objektívne neodčiniteľnou ujmov, ktorá postihuje všetkých členov rodiny, najviac ale tých najbližších, ktorí si následky v dôsledku traumy tým spôsobenej, ochudobnenia v citovom živote, strate zázemia, pocitu domova nesú so sebou po celý svoj život.

38. Ak žalovaná poukazovala na možné spoluzavinenie nebohého na nehode z dôvodu požitého alkoholu, tak z trestného spisu vyplýva, že napriek zistenému alkoholu v krvi nebohému nemožno pričítať absolútne žiadne spoluzavinenie na nehode ani na predmetnom následku. Podľa záverov znaleckého posudku znalcov v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie súdne lekárstvo MUDr. A. R. a A. L. H. zo dňa 16.09.2020 (č.l.260 pripojeného trestného spisu) bezprostrednou príčinou smrti nebohého bolo pomliaždenie mozgu s vnútrolebečným krvácaním pri zlomeninách lebečnej klenby a spodiny. K zisteniam v súvislosti s prípadnou prítomnosťou alkoholu a iných omamných látok v krvi nebohého znalci uviedli, že „vyšetrením krvi odobratej pri pitve, bola metódou plynovej chromatografie zistená koncentrácia 0,76 g/kg (promile) etylalkoholu, ktorú koncentráciu môžeme hodnotiť ako podnapitosť, s miernym ovplyvnením schopností viesť bicykel, pričom podľa svetových trendov až od koncentrácie 0,8 g/kg (promile) je možné hovoriť, že osoba nie je schopná viesť bezpečne motorové vozidlo. Chemicko-toxikologické vyšetrenia biologického

14

SK-1C/20/2022

materiálu odobratého pri pitve na prítomnosť bežných liečiv zo skupiny bolest' utišujúcich, uspávajúcich a ukladňujúcich vrátane alkaloidov (resp. iných cudzorodých látok) boli negatívne.“

39. Úplne jednoznačný záver o vylúčení akéhokoľvek spoluzavinenia nebohého vyplýva aj zo znaleckého posudku číslo 65/2020 znalca v odbore cestná doprava D. K. C., ktorý v ňom uviedol (strana 27 posudku, viď č.l.338 pripojeného trestného spisu), že „na základe rozsahu poškodenia bicyklov ale aj poškodenia vozidla je možné potvrdiť, že cyklisti k jazde využívali pravú polovicu šírky jazdného pruhu vyhradeného pre ich smer jazdy, jazdili kolesom bicykla vo vzdialenosti 1 až 1,2 metra od pravej vodiacej čiary oddeľujúcej okraj jazdného pruhu od krajnice. Vzhľadom na aktuálnu šírku krajnice ich jazda po krajnici nebola technicky možná...“. Podľa zistení znalca (viď strana 29 znaleckého posudku na č.l.340 trestného spisu) „Cyklisti jazdili rovnobežne s pozdĺžnou osou vozovky v pravej polovici šírky jazdného pruhu vyhradeného pre ich smer jazdy s pohybom kolesa 1 až 1,2 metra od vodiacej čiary oddeľujúcej okraj vozovky od krajnice. Šírka vyznačenej krajnice pred miestom zrážky nie je postačujúca pre bezpečnú jazdu cyklistov. Z uvedeného dôvodu ich pohyb v jazdnom pruhu bol dôvodný. Podľa výsledku dychovej skúšky cyklisti v stave ovplyvnenia alkoholických nápojov, ale nenachádzali sa v stave vylučujúcom vedenie bicykla. Tento ich stav je dôvodné označiť ako prvok v rozpore s technickým

výkladom pravidiel cestnej premávky, ale zároveň poukázať na to, že tento prvok nemal vplyv na samotný vznik a priebeh dopravnej nehody“.

40. Podľa záverov znalca D. C. technickou príčinou postupnej zrážky cyklistov, keď do prvého cyklistu (bol ním nebohý D. K. A.) vozidlo narazilo ako nebrzdené rýchlosťou cca 74 km/h bola nesprávna technika jazdy vodiča A. I. J. J., jeho neskorá reakcia na pred ním jazdiacich cyklistov v tom istom jazdnom pruhu. Technicky je možné potvrdiť oneskorenie reakcie vodiča minimálne o 3,6 sekundy, a to aj napriek preukázateľnej skutočnosti, že na spozorovanie týchto cyklistov mal vytvorené primerané podmienky minimálne 7,2 sekundy pred samotnou zrážkou prvého cyklistu. K tvrdeniu žalovanej, či by nebolo možné predísť nehode, ak by cyklisti vrátane nebohého neboli pod vplyvom alkoholu súd uvádza, že podľa znalca (vid' strana 27 znaleckého posudku na čl.338 trestného spisu) „vzhľadom na smer jazdy vozidla a cyklistov, kedy vozidlo narazilo do bicyklov zozadu, technicky je odôvodnené tvrdenie, že jazdiaci cyklisti nemali vytvorené technicky primerané podmienky pre zabránenie zrážke, zabráneniu nárazu vozidla do zadných kolies bicyklov“.

41. Vzhľadom na vyššie uvedené závery znalcov preto súd mal za preukázané, že pohyb cyklistov bol správny, nešlo o prípad, kedy by ich pohyb bol ovplyvnený alkoholom, kedy by napr. v dôsledku alkoholu vytvorili náhlu prekážku vozidlu, či išli inak ako ísť mali. Znalec D. C. úplne jednoznačne uviedol, že tento prvok (prítomnosť alkoholu v krvi) nemal žiaden vplyv na samotný vznik a priebeh dopravnej nehody.

42. Pre úplnosť treba uviesť, že bol vypracovaný aj doplnok znaleckého posudku znalcov A. R. a A. H., v ktorom mali vzhľadom na skutočnosť, že pri vykonaných výsluchoch svedkov- poškodených bolo zistené, že nebohý D. A. nemal v čase nehody pripevnenú na hlave prilbu určiť, aké zranenia by utrpel, ak by ju riadne pripevnenú mal a či by v takom prípade prežil a s kými následkami, pričom títo znalci v doplnku znaleckého posudku (čl.278-279 trestného spisu) uviedli, že po konzultácii so znalcom z odboru dopravy, ak by mal menovaný riadne upevnenú cyklistickú prilbu na hlave,

15

SK-1C/20/2022

pri pohybe jeho tela po náraze smerom na kapotu, predné výhľadové sklo, strechu vozidla, zadnú kapotu, kde boli nájdené krvné striekance a deformácia karosérie, pri vypočítanej nárazovej rýchlosti vozidla okolo 74 km/h uvedená prilba by sa s najväčšou pravdepodobnosťou pri tomto deji bola zlomila alebo zošmykla z hlavy a následne by došlo k takému poraneniu lebky a mozgu, ako bolo zistené pri pitve a ktoré poranenia viedli k smrti menovaného. Teda aj „v prípade, ak by nebohý mal v čase nehody riadne pripevnenú prilbu, pri takomto type dopravnej nehody by utrpel takisto smrteľné poranenia lebky a mozgu. Podľa odbornej literatúry cyklistická prilba dokáže ochrániť hlavu cyklistu pri jednoduchých pádoch, avšak nie pri zrážke cyklistu s motorovým vozidlom, pri rýchlosti, ako bolo zistené pri dopravnej nehode.“

43. Súd poukazuje na to, že aj v Oznámení škodovej udalosti poisteným pre žalovanú zo dňa 02.09.2020 (čl.359 trestného spisu) nachádza sa kolónka, kde J. J. mal zaškrtnúť, či bola alebo nebola daná spoluvina poškodeného, pričom ten tam vyznačil že žiadna spoluvina poškodeného nebola a že nárok poškodeného považuje za oprávnený.

44. Súd preto má za to, že vznik nehody a jej následky nebohý K. A. nijako nezavinil, nie je mu možné pričítať žiadne spoluzavinenie. Preto návrh žalovanej na určenie spoluzavinenia nebohého na nehode a jej následku bol tu nedôvodný, znaleckými posudkami priamo vyvrátený a súd tu preto žiadne spoluzavinenie nebohého preukázané nemal.

45. Základ nároku je tu preto daný. Základ nároku bol preukázaný. Otázka zodpovednosti za vzniknutú nemajetkovú ujmu bola už judikovaná aj Súdny dvorom EÚ dvoma rozsudkami zo dňa 24.10.2013 a to rozsudkom vo veci Haasová C-22/12 a rozsudkom vo veci Drozdovs C-277/12. Týmito rozsudkami bola riešená prejudiciálna otázka položená Krajským súdom v Prešove, ktorá sa týka len náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti so zodpovednosťou za škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa týchto rozsudkov pod pojmom ujma na zdraví je potrebné rozumieť akúkoľvek ujmu, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa týchto rozsudkov pod pojmom ujma na zdraví je potrebné rozumieť akúkoľvek ujmu, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnostnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumu.

Súdny dvor dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Keďže zodpovednosť žalovaných vyplýva z ust. § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, táto zodpovednosť vznikla na základe dopravnej nehody, potom platí, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

46. Tak euro konformnému, ako aj ústavne konformnému výkladu pojmu škoda zodpovedá pre účely poistného krytia rozširujúci výklad pojmu škoda a aj v zmysle najnovšej judikatúry Európskeho súdneho dvora je potrebné považovať nárok za dôvodne uplatnený aj voči žalovanej poisťovni. Súd preto dospel k záveru, že aj na strane poisťovne ako pôvodne žalovanej v 2./ rade, aktuálne už jedinej žalovanej je splnená podmienka vecnej pasívnej legitímácie v tomto konaní.

XX. Žalobcovia v žalobe správne poukázali na Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. III. ÚS 666/2016-36 zo dňa 11.10.2016 z obsahu a odôvodnenia ktorého je
16 SK-1C/20/2022

zrejme, že toto veľmi precízne, presvedčivo a jednoznačne dalo odpoveď na najpálčivejšie otázky nastolené v otázke zodpovednosti poisťovní. Ústavný súd tam veľmi komplexne, zoširoka a podrobne vysporiadal sa s nesúhlasnými argumentmi a názor o možnosti extenzívneho výkladu pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení nepovažoval za arbitrárny, či inak ústavne neudržateľný, interpretačnú snahu v relácii k záverečnej časti právnej vety rozsudku Súdneho dvora vo veci C 22/12 označil za účelovú a márnú, pričom v tomto smere za neopodstatnené označil aj závery rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn.3Cdo 301/2012 ktorými dovtedy poisťovne často argumentovali.

48. Súd rovnako ako žalobcovia poukazuje na to, že v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky číslo 8/2018 bol pod číslom 61/2018 publikovaný rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31.7.2017 sp.zn.6MCdo/1/2016 podľa ktorého „Škodou pre účely zákona č.381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“

49. V súvislosti so záverom, že o základe nároku a vecnej pasívnej legitímácii žalovanej nemôžu byť najmenšie pochybnosti súd poukazuje na bod 23 odôvodnenia vyššie uvedeného, publikovaného rozsudku sp.zn.6MCdo/1/2016 kde v súvislosti so skoršími rozhodnutiami najvyššieho súdu bolo konštatované, cit. „v čase nasledujúcom po rozhodnutiach NS sp. zn. 4 Cdo 168/2009 a 3 Cdo 301/2012 a zároveň predchádzajúcim rozhodovaním v prejednávanej veci spornú právnu otázku riešil (a tiež vyriešil) ústavný súd. Ten nielenže už vo viacerých ním dosiaľ posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní, namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov, ustaľujúcimi krytie aj nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa ZoPZP, ale dokonca pri rozhodovaní vo veci sťažovateľky totožnej s podnecovateľkou mimoriadneho dovolania z prejednávanej veci v rámci odôvodnenia uznesenia z 11. októbra 2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 uzavrel (citované z uznesenia), že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Takýto záver treba mimo akúkoľvek pochybnosť považovať i za obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy 1/ krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a 2/ tzv. pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi.

50. S poukazom na uvedené rozhodnutia Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR je teda aj podľa názoru súdu nepochybné, že pasívna legitímácia žalovanej v konaní vo veci nemajetkovej ujmy je odôvodnená extenzívnym a eurokonformným výkladom § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z.z., ktorý je potrebné vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje aj nároky pozostalých za náhradu nemajetkovej

ujmy podľa § 13 ods. 2 Obč. zák. a pozostalí môžu tieto nároky uplatniť priamo proti poisťovateľovi v zmysle § 15 ods. 1 zák. o PZP.

51. Preto, hoci súdu sú známe súdne rozhodnutia z minulosti zastávajúce opačný názor, tieto možno v súčasnosti považovať jednoznačne za prekonané a vo vzťahu k tomu, čo možno

17

SK-1C/20/2022

aktuálne považovať za ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít v zmysle článku 2 odsek 2 CSP súd dodáva, že k prekonaniu záverov daných rozhodnutí jednoznačne vyjadril sa Najvyšší súd SR aj v uznesení zo dňa 29.1.2019 sp.zn. 5Cdo/178/2018 tak že, „považuje označené rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 MCdo 1/2016, 6 Cdo 143/2017, 6 Cdo 206/2017, 8 Cdo 6/2018 za rozhodnutia, ktoré predstavujú ustálenú prax v riešení otázky pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, od ktorej sa odvolací súd neodklonil. Touto ustálenou praxou bol zároveň prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 168/2009, 4 Cdo 139/2011, 8 Cdo 219/2016, 3 Cdo 172/2012 a sp. zn. 3 Cdo 301/2012, na ktoré poukazovala dovolateľka. Nebol preto splnený predpoklad prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, t. j. rozdielna rozhodovacia činnosť dovolacieho súdu v danej otázke“.

XX. Vyššie uvedené, jednoznačné závery sú podľa názoru súdu logicky zároveň jasnou odpoveďou na úvahu, či poisťovňa nie je oslobodená od plnenia náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým podľa § 5 ods.1 písm. h) zákona č.381/2001 Z.z. o PZP z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou. Ak totiž judikatúra najvyšších súdnych autorít dospela k jednoznačnému záveru, že škodou pre účely zákona č.381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a že v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná, tak tým zároveň jednoznačne vyvrátila doposiaľ častú argumentáciu poisťovní o absencii priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou. Inak by závery uvedených rozhodnutí nemali žiaden zmysel, inak ich podľa názoru súdu interpretovať ani nemožno.

53. V prejednávanej veci je požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti pôvodne žalovaného v 1./ rade za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla podľa zák.č.381/2001 Z.z., (§ 4 ods.2) v súlade s poistnou zmluvou, ktorú uzavrel ako poistený so žalovanou ako poisťovateľom. Tento poistný vzťah nebol tu sporný, žalovaná ho vo vyjadrení k žalobe sama potvrdila s tým, že išlo konkrétne o poistnú zmluvu číslo XXXXXXXXXXX na PZP vozidla značky Mercedes Benz EČV:C. ktorým bola pôsobená dopravná nehoda a tejto poistnej zmluvy sa týkalo aj už spomínané, v trestnom spise sa nachádzajúce oznámenie škodovej udalosti poisteným. Vychádzajúc z § 11, § 13, § 427 až § 431 a § 853 Občianskeho zákonníka, ako aj § 1, § 4 ods.1 a 2 a § 15 ods.1 zákona č.381/2001 Z.z. súd má za to, že obaja pôvodne žalovaní boli vecne pasívne legitimovaní. V prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla poškodený si môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči prevádzkovateľovi vozidla, alebo voči poisťovateľovi alebo voči oboj súčasne. Žalobcovia mali právo na náhradu nemajetkovej ujmy proti žalovanému v 1./ aj 2./ rade, hoci plnenie môžu dostať len raz. Ustanovenie § 15 ods.1 zákona č.381/2001 Z.z. o PZP podľa ktorého poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi nevylučuje, aby súčasne bol daný nárok uplatnený proti pôvodcovi zásahu, resp. proti prevádzkovateľovi dopravného prostriedku (v tejto súvislosti podporne pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn.3Cdo 228/2012 alebo rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn.6Co/609/2014 zo dňa 27.1.2015).

54. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že v dôsledku protiprávneho konania vodiča- J. J., tu pôvodne žalovaného v 1./ rade došlo k zásahu do práva na ochranu

18

SK-1C/20/2022

súkromia a rodinného života žalobcov v dôsledku straty syna, brata a druha, s ktorým tvorili plnohodnotne fungujúcu rodinu, pričom následky tohoto zásahu sú nenapraviteľné. Satisfakciu vo forme odsúdenia vodiča za prečin a jeho prejavenú ľútosť nemožno tu vzhľadom na závažnosť ujmy a jej nezvratiteľnosť považovať za dostatočnú satisfakciu. Pri strate blízkej osoby následkom smrti žiadna z morálnych foriem

zadosťučinenia nie je postačujúca. Súd preto dospel k záveru, že sú splnené predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a žalobu tak nebolo možné zamietnuť, ako to žiadala žalovaná poisťovňa. Náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch nemožno odčiniť smrť blízkej osoby, následok je nezvratný, hodnotu ľudského života nie je možné vyčíslieť, ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné. Nie je sporné, že okrem tejto citovej straty žalobcovia utrpeli ďalšiu citovú ujmu spočívajúcu v neprijemných pocitoch úzkosti, smútku zo smrti milovanej osoby. Smrť prišla nečakane, o to viac žalobcov zasiahla. Výsluchmi žalobkyň v 2./ a 3./ rade a výsluchmi svedkov bolo preukázané, že nebohý bol aktívny človek, mal 54 rokov, nemal žiadne vážnejšie zdravotné problémy, súd mal za preukázané že žalobcovia s nebohým tvorili harmonické, veľmi súdržné rodinné spoločenstvo. Potvrdili to zhodne všetci vypočutí svedkovia. Svedkyňa A. D. A. uviedla, že bola to súdržná učiteľská rodina, nikdy sa nehádali, nemali nijaké problémy ani majetkové, ani názorové, takže znášajú to obidvaja veľmi ľahko. Práve nebohého Jozefa svedkyňa označila za také spojtko, s tým, že to, že si vybral Gabiku (tu žalobkyňa v 3./ rade), že to bol jeho najlepší výber v živote. Súd výsluchom svedkov mal za preukázané tvrdenie žalobcov zo žaloby, že práve nebohý bol akousi dušou a oporou rodiny najbližšej, aj v širšom kontexte. Súd zároveň k námietkam žalovanej uvádza, že mal za preukázané, že úzke spolužitie rodiny vyplývalo z úzkej citovej väzby, nebolo toto spolužitie len racionálnym ekonomickým rozhodnutím. Súd mal za preukázaný veľmi blízky a intenzívny vzťah žalobcu v 1./ rade ako otca k nebohému synovi, keď otec bol v prevažnej miere odkázaný práve na jeho starostlivosť, a túto po smrti nebohého musela vo väčšej miere prevziať práve žalobkyňa v 2./ rade ako sestra nebohého. Účelom náhrady nemajetkovej ujmy je zmierniť následky, ktoré spôsobila smrť blízkej osoby v rodinnom živote jej najbližších, prežitú traumou, stratu zázemia, citové strádanie a v neposlednej miere aj ekonomické zázemie, pomoc vo finančnej oblasti. Náhrada nemajetkovej ujmy má pomôcť pozostalým zmierniť ich žiaľ, má aj satisfakčnú funkciu a má zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu do ich práva na súkromie a hlavne na rodinný život a všetko čo s tým súvisí. Náhrada nemajetkovej ujmy, na ktorú žalobcom vznikol nárok, poskytnutá v peniazoch, môže aspoň čiastočne prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu, čo je napokon aj jej zmyslom a účelom.

55. Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy, pre určenie výšky sú rozhodujúce iba kritéria, ktoré sú uvedené v § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Dôkazné bremeno je na žalobcoch.

56. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že v prípade žalobcu v 1./ rade ako otca zomrelého bolo namieste priznať mu v daných okolnostiach veci pri danom zistenom skutkovom stave ako sumu náhrady nemajetkovej ujmy sumu vo výške 15.000,-eur, v prípade žalobkyne v 2./ rade sumu 9.000,-eur a v prípade žalobkyne v 3./ rade sumu 15.000,-eur.

57. Zákon na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy nestanovuje žiadne medze, tá sa stanovuje v rámci voľnej úvahy súdu, v súlade s princípom spravodlivosti, pričom treba pružne

19

SK-1C/20/2022

prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

58. K otázke, komu patrí náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch Najvyšší súd SR v rozhodnutí 5Cdo/265/2009 z 17. 2. 2011 okrem formulácie všeobecných kritérií naznačil, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy patrí len najbližším príbuzným, manželovi a deťom, a ak ich niet, rodičom. Na strane druhej, Najvyšším súdom formulované všeobecné kritéria vedú k tomu, že okruh oprávnených osôb možno rozšíriť a náhradu nemajetkovej ujmy priznať i v širšom, bližšie nekonkretizovanom okruhu príbuzných osôb. Je vecou úvahy súdu, akého okruhu osôb sa má vyššie uvedené odškodnenie týkať. Aj z judikatúry možno vysledovať, že by to mali byť iba osoby, ktoré boli so zomrelým pred jeho smrťou vo veľmi úzkych rodinných, ekonomických a spoločenských väzbách. Medzi také osoby v konkrétnych okolnostiach veci môžu patriť aj súrodenci zomrelého a v tomto prípade aj žalobkyňa v 3./ rade ako družka, keďže bolo preukázané, že nebohý žil s ňou v nepretržitom, harmonickom vzťahu ako druh s družkou 23 rokov, čo možno prirovnať k dlhodobému harmonickému manželstvu, hoci zosobášení neboli. Výpoveďami žalobkyň a svedkov bolo potvrdené, že družka s nebohým mali veľmi harmonický, láskyplný vzťah, nielen sami sa vzájomne oslovovali môj muž, moja žena, akoby boli manželmi, ale

vnímala ich ako nerozlučnú, harmonickú dvojicu aj rodina a širšie okolie, o čom svedčí nielen to, že aj sama družka otca svojho nebohého druhu doposiaľ stále oslovuje ako „otec“ a sestru nebohého volá „švagrinka“, ako ich oslovovala aj na pojednávaní, ale doposiaľ napriek smrti svojho druhu stále byva s jeho otcom.

59. Pokiaľ ide o výšku požadovanej náhrady, obe strany sporu tu všeobecné kritériá z ktorých treba vychádzať pomenovali a identifikovali správne. Nezhodli sa však v tom, či sú naplnené, preukázané, resp. v akom rozsahu sú naplnené a preukázané. Aj súd v súlade s ustálenou súdnou praxou za kritériá na ktoré treba prihliadať považuje tie, ktoré zosumarizoval už Ústavný súd ČR v rozhodnutí I. ÚS 2844/14 zo dňa 22.12.2015. Ten v bode 53 citovaného rozhodnutia ako okolnosti, ktoré je treba skúmať na strane poškodeného uviedol, a) intenzitu vzťahu žalobcu so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalých, c) otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie“. Následne v bode 54 odôvodnenia za okolnosti, ktoré treba skúmať na strane zodpovednej osoby (pôvodca zásahu) označil „a) postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie apod.), b) dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, c) jeho majetkové pomery, d) miera zavinenia, ev. miera spolu zavinenia usmrtenej osoby“.

60. Uvedenými kritériami riadil sa súd aj v tu posudzovanej veci. Súd pri určovaní výšky náhrady prihliadal jednak na závažnosť ujmy, ale aj na okolnosti, za ktorých ku škode došlo. Súd v zmysle vyššie uvedeného musel prihliadnuť aj na to, čo vyplýva z výsledkov dokazovania v rámci trestného konania a síce na skutočnosť že ujma bola spôsobená vodičom- J. J. z nebanlivosti a že ten svoje konanie úprimne oľutoval a nahradil aj náklady pohrebu nebohého, čo potvrdili aj samotné žalobkyne v 2./ a 3./ rade pri výsluchu a vyplýva to aj z dokladov v trestnom spise, kde sú založené predfaktúra od dodávateľa K. Q.- kamenárske práce na sumu 4.803,-eur a faktúra pohrebných služieb na sumu 858,10 eur (spolu 5.661,10 eur) a potvrdenie o úhrade danej sumy (čl.360 až 362 trestného spisu). Súd uvedené preto musel premietnuť a premietol pri určení (znížení) žalobcami požadovanej náhrady. Pri vedení vozidla vinník nehody nebol pod vplyvom alkoholu. Ako vyplýva zo zápisnice o hlavnom pojednávaní ale aj zo zápisnice o jeho výsluchoch ako obvineného, a tiež zo zápisníc o výsluchu ďalších dvoch poškodených pri dopravnej nehode, Mgr. Mariána Soviča

20

SK-1C/20/2022

a A. F. N., svoje konanie ľutoval. Na hlavnom pojednávaní uznal vinu a uviedol, že chce sa ospravedlniť za to čo sa stalo, pri výsluchu na polícii takisto uvádzal, že je mu veľmi ľúto čo sa stalo a chce sa aj touto cestou ospravedlniť všetkým poškodeným a hlavne rodine A.. Aj poškodení A. C. a A. N. pri výsluchoch na polícii a hlavnom pojednávaní uviedli, že sa im ospravedlnil, vyjadril ľútosť, plakal. Súd tieto skutočnosti musel zohľadniť, nakoľko ako už bolo uvedené, v zmysle ustálenej judikatúry postoj zodpovednej osoby (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a pod.) súdy musia v týchto prípadoch brať na zreteľ. Aj z odsudzujúceho rozsudku vyplýva, že vinníkovi pri ukladaní trestu boli okrem toho, že spáchal trestný čin ako osoba vo vyššom veku výslovne zohľadnené ako poľahčujúce okolnosti aj poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. l/ a k/ Trestného zákona, teda že pričínal sa o odstránenie škodlivých následkov trestného činu alebo dobrovoľne nahradil spôsobenú škodu a priznal sa k spáchaniu trestného činu a trestný čin úprimne oľutoval, aj tu súd musel preto zohľadniť a zohľadnil uvedené skutočnosti. Na druhej strane zohľadnil aj to, čo vyplýva zo záverov znaleckého skúmania príčin nehody, že jej príčinou bola značná nebanlivosť na strane vodiča, ktorý, hoci neprekročil povolenú rýchlosť zrazil za dobrých jazdných podmienok troch cyklistov, pred nárazom do nebohého nebrzdil, a aj v trestnom konaní bola mu ako priťažujúca pričítaná okolnosť, že spáchal tým hneď viac trestných činov. Odsúdenie vodiča je v zmysle zásad práva takisto istou satisfakciou poškodených, v tu súdnej veci však nie dostatočnou.

61. Súd pri rozhodnutí prihliadol aj na to, čo už uviedol, a síce, že neexistujú žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o spolu zavinení poškodeného na dopravnej nehode. Nie je tak namieste absolútne žiadne krátenie sumy primeranej náhrady z dôvodu, ktorým by bolo spolu zavinenie poškodeného.

62. Súd opakovane pripomína, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, pretože žiadna suma súdom priznaná nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu ani na to aby nahradila život človeka. Jej účelom a zmyslom je zmiernenie následkov vzniknutej ujmy, táto má umožniť tzv. „citové obveselenie“. Táto nemá byť zábezpekou, zdrojom obživy ani náhradou príjmu (nejde o náhradu za vdovský dôchodok a podobne). Pri smrti blízkej osoby žiadna suma, ani vysoká ani nízka

nemôže byť dostačujúcim ekvivalentným prostriedkom ochrany osobnosti v takomto prípade. Napriek tomu súd musí na základe určitých objektivizovateľných kritérií určiť jej primeranú výšku.

63. Poškodený v čase smrti mal 54 rokov, bol vitálny, aktívny, v rodine aj okolí obľúbený, nápomocný, nemal žiadne vážnejšie zdravotné problémy. Žalobcovia tak boli z časového hľadiska vzhľadom na jeho vek ochudobnení o ešte značnú časť možného spoločného života. Žalobca v 1./ rade v čase jeho smrti mal 84 rokov, žalobkyňa v 2./ rade mala 57 rokov, žalobkyňa v 3./ rade mala 48 rokov. Nikto zo žalobcov pri dopravnej nehode pri ktorej poškodený zomrel osobne účastný nebol. Pokiaľ ide o vzťah žalobcov k zomrelému, hodnotí a zohľadňuje sa, či sú tieto vzťahy mimoriadne blízke a kvalitné (dôvod na zvýšenie náhrady) alebo slabšie ako obvyklé (dôvod na zníženie). Zohľadňuje sa aj to, či napr. pozostalý bol svedkom udalosti, ako sa o nej dozvedel. V tomto prípade súd vzťahy pozostalých žalobcov k zomrelému mal za preukázané ako vzťahy mimoriadne blízke a kvalitné.

64. Poškodený v čase smrti žil v spoločnej domácnosti so svojim otcom - žalobcom v 1./ rade a so svojou družkou – žalobkyňou v 3./ rade. Z výsluchu žalobkyň v 2./ a 3./ rade, čestného prehlásenia žalobcu v 1./ rade a výpovedí svedkov vyplýva, že žalobca v 1./ rade bol na
21 SK-1C/20/2022

nebohého ako svojho syna veľmi naviazaný, čo bolo dané aj tým, že manželka mu zomrela pred viac ako 25 rokmi. Žalobca v 1./ rade bol do veľkej miery vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav na nebohého odkázaný aj starostlivosťou, keďže jeho druhé dieťa- žalobkyňa v 2./ rade žila v Prešove, nie je vodička, nemá auto, nebohý žalobcu v 1./ rade vozil k lekárom, na návštevy. Ako vyplynulo z dokazovania, práve nebohý syn mal žalobcu v 1./ rade doopatrovať. Podľa názoru súdu, vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania je absolútne zrejmé, že žalobcovi v 1./ rade v dôsledku smrti syna vznikla nenapraviteľná, nezvratná ujma, za ktorú primeraná náhrada nemajetkovej ujmy je podľa názoru súdu vo výške 15.000,-eur. Podľa názoru súdu práve táto suma zohľadňuje všetky relevantné okolnosti tak na strane poškodeného, ako aj pôvodcu zásahu (nedbanlivosť, odsúdenie, ospravedlnenie, náhrada nákladov pohrebu a podobne), ako aj z hľadiska intenzity vzťahu žalobcu v 1./ rade k svojmu synovi. Bolo preukázané výpoveďami žalobkyň v 2./ a 3./ rade, čestným prehlásením žalobcu v 1./ rade i výpoveďou svedkyne A. B., že žalobca v 1./ rade po smrti syna skolaboval. Podľa názoru súdu každý rozumne uvažujúci, citiaci jedinec si vie predstaviť, čo sa asi deje s človekom, ktorý má 84 rokov, ktorý je vzhľadom na svoj vek a zdravotný stav na syna do veľkej miery odkázaný, očakáva, že ho v pokoji doopatrúje a ktorý sa dozvie, že tento syn sa v dôsledku ním nijako nezavinenej nehody domov už nikdy nevráti. Bolo preukázané, že vzťah otca a syna v danom čase vykazoval vysokú mieru vzájomnej naviazanosti a spolupatričnosti. Žalobca v 1./ rade syna stratil vo veku a v situácii, kedy bol už na neho do veľkej miery odkázaný. Súd na druhej strane musel zohľadniť, že žalobca v 1./ rade má ešte dcéru, že stále pri ňom býva a pomáha mu družka nebohého syna. Niet však podľa názoru súdu žiadneho racionálneho argumentu pre záver, že by mala byť žalobcovi v 1./ rade suma náhrady nemajetkovej ujmy znížená pod sumu 15.000,-eur v situácii, kedy je zrejmé, že smrťou syna skončil sa mu nenávratne a nenapraviteľne život, ktorý s ním dovtedy viedol a poznal. Súd aj bez výsluchu žalobcu v 1./ rade, ktorý vychádzajúc z potvrdenia lekára vzhľadom na jeho zdravotný stav ani nebol možný má za to, že suma 15.000,-eur v danom prípade je primeraná, zodpovedá požiadavke spravodlivosti, slušnosti a dôstojnosti, preto túto sumu mu priznal. Pri krátení sumy požadovanej náhrady zohľadnil aj skutočnosti, na ktoré poukazovala žalovaná (že nešlo v prípade nebohého napr. o maloleté dieťa, že nebola nevyhnutná odborná psychologická pomoc, že nebola preukázaná ekonomická odkázanosť žalobcu v 1./ rade práve na nebohého, keď má ešte jedno dieťa), a tiež priznávané náhrady v porovnateľných prípadoch.

65. Pokiaľ ide o nárok žalobkyne v 3./ rade ako družky zosnulého, súd mal za dôvodné priznanie jej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v rovnakej výške ako otcovi nebohého. Z výpovede žalobkyň v 2./ a 3./ rade ale aj z výpovede vypočutých svedkov totiž vyplýva, že nebohý a žalobkyňa v 3./ rade mali harmonický, nadštandardný vzťah rovnajúci sa de facto dlhodobému harmonickému a šťastnému manželskému zväzku (23 rokov spoločného života). Svedkyňa A. D. A., ktorá je manželkou bratranca nebohého pri výsluchu vzťah nebohého a žalobkyne v 3./ rade popísala tak, že keby všetky vzťahy boli také ako K. a H., tak by na svete neexistovali rozvody, bol to vzťah plný lásky, dobroty, porozumenia, keby všetky páry takto fungovali, tak dovoli si tvrdiť, že by ani neboli rozvody. Uviedla, že ani nepozná iných partnerov ktorí by tak boli späť, že boli stále spolu, ani si nevedeli predstaviť, čo bude ďalej výslovne uviedla, cit. "to že si vybral H., to bol jeho najlepšiu výber v živote". Aj svedkyňa A. B. ako sesternica nebohého potvrdila, že nebohý s družkou mali veľmi dobrý vzťah, až nadštandardný, pomáhali si, nikdy

nevidela, aby sa o niečo pohádali s tým, že s ňou sa ani, s Gabikou nedalo pohádať, lebo ona je taký dobrý človek. Potvrdila, že žalobkyňa v 3./ rade smrť druha znášala veľmi zle a že aj teraz to stále znáša zle, hovorí, že stále ho ešte vidí pred sebou, stále má doma všade jeho fotky, znáša to veľmi zle. Aj svedok

22

C./XX/XXXX

A. B., manžel svedkyne A. B. potvrdil, že nebohý sa k družke správal, ako k svojej manželke. Zároveň svedkovia potvrdili, že aj po smrti nebohého so žalobkyňou v 3./ rade majú veľmi dobré vzťahy. Súd má za preukázané, že nebohý s touto žalobkyňou trávil veľké množstvo času. Za dôvodné, logické a preukázané mal aj tvrdenie, že ujma žalobkyne v 3./ rade, ktorá ako sama uviedla stratila akoby polovicu tela, životnú lásku je pociťovaná o to intenzívnejšie, že s nebohým nemali deti, ku ktorým by sa po jeho smrti mohla upnúť. Pri krátení sumy požadovanej náhrady zohľadnil aj skutočnosti, na ktoré poukazovala žalovaná (že nebola nevyhnutná odborná psychologická pomoc u žalobkyne v 3./ rade, či lieky, že nebola preukázaná ekonomická odkázanosť žalobkyne v 3./ rade na nebohého), a tiež priznávané náhrady v porovnateľných prípadoch (napr. vo veci Krajského súdu v Nitre sp.zn.7Co/286/2017 bola družke zomrelého, ktorá mala svoje maloleté deti pri 4 ročnom spoluzití so zomrelým, na ktorého bola ale rodina finančne odkázaná priznaná suma 10.000,-eur).

66. Pokiaľ ide o nárok žalobkyne v 2./ rade, tu súd za primeranú a všetkým vyššie uvedeným kritériám zodpovedajúcu sumu považoval sumu 9.000,-eur. Pri vykonanom znížení prihliadol najmä na to, že táto žalobkyňa ako sestra zomrelého nežila s ním už veľmi dlhý čas v spoločnej domácnosti, ani v jednom meste. Sama uviedla, že zo Svidníka sa odsťahovala ešte v roku 1985, domov chodila len na víkendy. Nebola odkázaná na jeho výživu, je zamestnaná, dospelá, samostatná. Súdna prax (vid' napr. aktuálny rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn.22Co/43/2022) štandardne vychádza pri diferenciacii nároku rodiča a súrodenca z toho, že zásah do citovej stránky súrodenca nebohého nebýva tak zásadný, ako do citovej stránky rodičov, ktorí prežívajú stratu dieťaťa podstatne intenzívnejšie ako súrodenec. Súd zohľadnil aj sumy, ktoré boli priznané a sú priznávané v obdobných prípadoch, kedy úmrtím súrodenca postihnuté boli maloleté deti, v najzraniteľnejšom veku. Na druhej strane však súd nevidel dôvod priznať sumu nižšiu ako 9.000,-eur, nakoľko aj tu mal výpoveďami žalobkyň, ale aj svedkov preukázaný blízky a vzájomne veľmi harmonický súrodenecký vzťah. Žalobkyňa v 2./ rade nemá manžela ani deti, bolo preukázané, že mala s nebohým veľmi dobré vzťahy, pomáhal jej, a súd zohľadnil aj to, že v dôsledku smrti nebohého práve ona je tá z rodiny, na ktorú prešla starostlivosť o otca, keď ako sama uviedla, aj momentálne je na OČR, je pri ňom, stará sa o neho. Preto priznal jej súd ako náhradu nemajetkovej ujmy sumu 9.000,-eur. Nižšia suma nebola namieste. Ide o život človeka. Aj všeobecnej predstave o spravodlivosti by v danom prípade, kedy súd dokazovaním má za preukázaný skutočne nadštandardný súrodenecký vzťah odporovalo, ak by súd žalobkyňi v 2./ rade ako náhradu nemajetkovej ujmy pri smrti jediného brata, jediného súrodenca, ktorý, nakoľko nemá matku bol popri otcovi jej jedinou najbližšou rodinou priznal sumu nižšiu, rovnakú, či len o málo vyššiu ako boli náklady na hrob a pohreb brata (5.661,10 eur).

67. Súd pri určení výšky súm náhrady zohľadnil, že vykonaným dokazovaním, najmä výsluchmi žalobkyň a svedkov bolo preukázané, že pred nehodou daná rodina žila usporiadane, harmonicky, bola citovo navzájom silne previazaná a veľmi súdržná, smrť nebohého v danom jeho veku na všetkých žalobcov a ich ďalší život mala v tomto prípade veľmi negatívny a silný dopad. Z vykonaného dokazovania jasne vyplýva, že išlo o veľmi súdržnú rodinu, súdržnosť a silnú vzájomnú citovú previazanosť potvrdili všetci svedkovia. Súd aj vlastným vnímaním výpovedí a prežívania žalobkyň v 2./ a 3./ rade na pojednávaní, ako aj výpovedí svedkov popisujúcich vzťahy žalobcov k zomrelému a jeho význam pre nich vnímal uvedené skutočnosti. Vzťahy aj na stupni príbuzenstva sestra – brat, či nebohý- družka boli harmonické a silné, boli s nebohým silno citovo previazané. Niet dôvodov spochybňovať, že náhlou,

23

SK-1C/20/2022

nezavinenou a nečakanou smrťou zomrelého u nich došlo k nezvratnej a nenahraditeľnej ujme. Strata člena rodiny ako spoločenstva je neodčiniteľnou ujmov, ktorá postihuje všetkých členov rodiny. Náhla, neočakávaná a cudzou osobou zavinená smrť blízkej osoby môže vzhľadom na vzájomné úzke, pevné, sociálne a morálne, citové a kultúrne väzby predstavovať vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napĺňanie osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Tieto závery sú pritom všeobecne známe, prirodzené a očakávané. Náhrada nemajetkovej ujmy priznaná tu všetkým žalobcom v danom prípade preto podľa názoru súdu zodpovedá zásadám pre jej priznávanie, ktorými sú aj zásada slušnosti a požiadavka

morálnej správnosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti a je spôsobilá naplniť podstatu danej kompenzácie. Súd opätovne pripomína, že na smrti poškodeného nemal tento najmenší podiel viny. Preto bolo namieste priznať náhradu nemajetkovej ujmy žalobcom, avšak podľa názoru súdu, vzhľadom na ich vek, vek poškodeného, postoj zodpovedného a ďalšie už uvedené okolnosti len v súdom priznaných sumách. Do samotnej výšky tej sumy náhrady, ktorá bola priznaná súd premietol všetky skutočnosti na ktoré treba prihliadať a aj tie, ktoré boli žalovanou namietané.

XX. Pokiaľ ide o poukaz žalovanej na sumy odškodnenia pre obeť trestných činov, tu sa súd stotožňuje so závermi Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorý totožnú argumentáciu tu žalovanej v rozsudku sp.zn.17Co/65/2022 odmietol. Aj tunajší súd v tejto súvislosti poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 754/2016 zo dňa 24.01.2017, v ktorom sa (aj keď v súvislosti s náhradou nemajetkovej ujmy spôsobenej v konečnom dôsledku nezákonnou väzbou, resp. trestným stíhaním podľa zákona č.58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom) uvádza: „Všeobecné súdy disponujú pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania (obzvlášť v prípadoch, ak nezákonné rozhodnutie bolo vydané ešte za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb.) širokou mierou uváženia a ich úvahy nemožno limitovať mechanickým porovnávaním odškodňovania iných prípadov upravených v iných právnych normách. Je to tak jednak preto, že vždy v týchto prípadoch je nevyhnutné vychádzať z osobitných okolností vecí, a jednak preto, že v prípade mechanického prenášania limitov právnej úpravy iných prípadov odškodnenia by to muselo znamenať predchádzajúce posúdenie tam stanovenej výšky odškodnenia z hľadiska spoločenskej spravodlivosti (nemožno limitovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie porovnávaním odškodňovania bolesti obetí trestných činov, pokiaľ všeobecnému súdu nepatrí právomoc posúdiť takúto zákonnú úpravu z hľadiska spoločenskej spravodlivosti). Významným je však i to, že z hľadiska ústavnoprávneho je zodpovednosť štátu v týchto prípadoch konštruovaná ako objektívna absolútna zodpovednosť (štát sa jej nemôže zbaviť). Tieto závery sú osobitne významné pre prípady rozhodovania o výške náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom (orgánov) štátu, ktorý na druhej strane sám ako zákonodarca formuluje kritériá stanovenia ich výšky, a dokonca v dnes účinnom znení právnej úpravy stanovil zákonom ich hornú hranicu (§ 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. - poznámka súdu). Z tohto dôvodu musí byť poskytnutý všeobecným súdom ako osobitnej a nezávislej zložke štátnej moci široký autonómny priestor na realizáciu voľnej úvahy. Pokiaľ majú potom závery takejto úvahy striktnú oporu vo vykonanom dokazovaní a úvaha všeobecného súdu je vyjadrená v podobe dostatočne, logicky a zrozumiteľne odôvodneného rozhodnutia, iba takýmto postupom môže dôjsť k nastoleniu spravodlivej rovnováhy medzi štátom ako škodcom a na druhej strane fyzickou osobou poškodenou jeho konaním na základných právach. Ak má každý právo na náhradu škody spôsobenej mu nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu zaručené v čl. 46 ods. 3 ústavy, potom toto právo nie je možné v konkrétnom prípade zákonom obmedziť, či celkom vylúčiť. Opačný prístup by nerešpektoval

24

SK-1C/20/2022

princíp minimalizácie zásahov do základných práv v podobe ich prípadného obmedzenia a princíp maximalizácie zachovania obsahovej podstaty základného práva (obdobne napr. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 165/02z 19. decembra 2002, obdobne nález sp. zn. II. ÚS 136/02 zo 17. júla 2002, resp. nález sp. zn. II.ÚS 42/01 zo 17. júla 2002 alebo nález sp. zn. III. ÚS 165/02 z 19. decembra 2002). Z rovnakých dôvodov nie je ústavne prípustné vyžadovať aplikáciu takejto limitácie od všeobecných súdov „skrytým“ aplikovaním hraníc stanovených inými právnymi predpismi vo veci sťažovateľky. Na druhej strane však ani ústavný súd nespochybňuje potrebu zjednotenia rozhodovania o výške náhrady nemajetkovej ujmy v týchto prípadoch. Toto zjednotenie môže byť však realizované iba dôsledným aplikovaním (okrem iného aj) naznačených kritérií, smerujúc k porovnateľnosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v prípadoch skutkovo obdobných.“.

69. Súd v tejto súvislosti podotýka, že výška náhrady nemajetkovej ujmy v rámci ochrany osobnosti podľa § 11a nasl. OZ nie je limitovaná. Taktiež súd poukazuje na body 58 - 60 a bod 64 rozsudku Súdneho dvora EÚ C-129/19 zo dňa 16.07.2020, kde sa uvádza: „Vzhľadom na to, že smernica 2004/80 neobsahuje nijaký údaj o výške náhrady, ktorá by mala zodpovedať „spravodlivému a primeranému“ odškodneniu v zmysle článku 12 ods. 2 tejto smernice, ani o spôsobe určenia takéhoto odškodnenia, treba prijať záver, že toto ustanovenie priznáva členským štátom na tento účel určitú mieru voľnej úvahy. V tejto súvislosti treba konštatovať, že odškodnenie uvedené v článku 12 ods. 2 smernice 2004/80 nemá vyplatiť samotný páchatel dotknutých násilností, ale príslušný orgán členského štátu, na ktorého území bol

trestný čin spáchaný, v súlade s článkom 2 tejto smernice, a to prostredníctvom vnútroštátneho systému odškodňovania, ktorého finančnú životaschopnosť je potrebné zabezpečiť s cieľom zaručiť spravodlivé a primerané odškodnenie každej obeť úmyselných násilných trestných činov spáchaných na území dotknutého členského štátu. Preto treba konštatovať, rovnako ako konštatoval generálny advokát v bodoch 137 až 139 svojich návrhov, že „spravodlivé a primerané“ odškodnenie uvedené v článku 12 ods. 2 smernice 2004/80 nemusí nevyhnutne zodpovedať náhrade škody, ktorá môže byť na ťarchu páchatel'a úmyselného násilného trestného činu priznaná obeť tohto trestného činu. V dôsledku toho táto náhrada nemusí nevyhnutne zabezpečiť úplnú náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy, ktorú táto obeť utrpela... V zmysle článku 12 ods. 2 smernice 2004/80 totiž odškodnenie priznané takýmto obeť predstavuje príspevok k náhrade majetkovej a nemajetkovej ujmy, ktorú tieto obeť utrpeli. Takýto príspevok možno považovať za „spravodlivý a primeraný“, ak primerane kompenzuje utrpenie, ktorému boli vystavené."

70. Napokon aj v odbornej právnickej literatúre sa možno stretnúť s názorom, že: „Zákon o obeť TČ ustanovuje pevnou sumou výšku odškodnenia v prípade spôsobenia smrti v dôsledku trestného činu na 50-násobok minimálnej mzdy (§ 12 ods. 2 zákona o obeť TČ), ktorú možno z osobitných dôvodov primerane znížiť (§ 14 zákona o obeť TČ). Odvíjať rýdzo súkromnoprávne nároky od verejnoprávných predpisov, ktorými na seba štát dobrovoľne preberá záväzok odškodnenia pri najzávažnejších zásahoch do osobnej a telesnej integrity (a ktorého výška závisí výlučne od "nastavených parametrov sociálneho štátu"), nie je presvedčivé. Vzhľadom na to, že v zákone o obeť TČ na seba štát preberá záväzok kompenzovať dôsledky spôsobené trestnou činnosťou iných subjektov, tu, podľa nášho názoru, nie sú prítomné také spoločné znaky, ktoré by zdôvodňovali analogickú aplikáciu tejto maximálnej výšky odškodnenia na rýdzo súkromnoprávne vzťahy medzi sekundárnou obeťou a pôvodcom protiprávneho zásahu. Navyše, záväzok štátu uhradiť obeť trestných činov určitú peňažnú čiastku je len podporným mechanizmom a nevylučuje súkromnoprávny nárok

25

SK-1C/20/2022

na náhradu voči skutočnému páchatel'ovi ako pôvodcovi zásahu v rozsahu, v akom nebol pokrytý poskytnutou sumou zo strany štátu. Poškodenej osobe preto zákon o obeť TČ nebráni uplatniť si zvyšnú sumu náhrady za nemajetkovú ujmu priamo voči porušitel'ovi. Považovať tak sumu odškodnenia v zákone o obeť TČ za akýsi horný limit nemajetkovej ujmy vo všeobecnosti nemožno považovať za správne. Vzťah medzi sekundárnou obeťou a škodcom by sa mal spravovať iba súkromnoprávnymi pravidlami určenými k jeho regulácii a výška náhrady by mala byť ustanovená podľa zákonných kritérií vykladaných spôsobom, aby bol čo najviac dosiahnutý cieľ týchto zákonných noriem." (článok „Určovanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy sekundárných obeť“ od autorky Mgr. Veroniky Trojčákovej., PhD. uverejnený v (online) časopise Súkromné právo 3/2020).

71. Krajský súd v Banskej Bystrici v uvedenej veci 17Co/65/2022 vo vzťahu k týmto námietkam žalovanej poukázal aj na to, že nie je rozhodujúce, že štát v rámci predpisu, ktorý sa na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ neaplikuje z dôvodov uvedených vyššie stanovil kritérium nižšieho odškodnenia - vo výške dvadsaťpäťnásobku, ak je pozostalých sekundárných obeť násilného trestného činu viac.

72. Tak žalobcovia ako aj žalovaná poukazovali na množstvo súdnych rozhodnutí, pričom logicky volili práve tie, ktoré podporovali len ich tvrdenia a názor, zároveň si však musia byť vedomí, že nimi označené rozhodnutia vo vzťahu k výške náhrad už len vzhľadom na vysoko individuálne okolnosti každej veci nemôžu predstavovať „ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít“ podľa čl.2 ods.2 CSP a že existuje aj množstvo rozhodnutí priznávajúcich sumy nižšie/vyššie než sú tie, na ktoré poukazujú. Súd musel zohľadniť rozhodovaciu činnosť súdov komplexne, vyvážené. I keď na rozdiel od právnych úprav v niektorých iných štátoch naša právna úprava nestanovuje paušálne sumy náhrad, každý prípad je potrebné posudzovať individuálne, v konkrétnych jeho súvislostiach a okolnostiach, predsa len vzhľadom na princíp právnej istoty v právnom štáte a platnú zásadu v zmysle ktorej všeobecné súdy sú povinné zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s ústavným princípom rovnosti všetkých subjektov v právach rozhodovať v určitých medziach v tom zmysle, aby v porovnateľných veciach nedochádzalo k zásadným, neodôvodniteľným rozdielom, súd príkladmo z porovnateľných vecí uvádza, že aktuálne bola napr. rozsudkom Okresného súdu Kežmarok č.k.6C/22/2020-89 zo dňa 11.05.2022 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn.22Co/43/2022 v konaní proti tu žalovanej priznaná pri obdobných okolnostiach na strane zodpovednej osoby (nedbanlivosť, odsúdenie, oľutovanie, ale nie ospravedlnenie, ani náhrada nákladov pohrebu, psychické problémy) rodičom zomrelého maloletého suma po XX.XXX,-XXX, súrodencom, ktorí so zomrelým žili

v spoločnej domácnosti suma po 4.000,-eur a tomu, ktorý s ním 6 rokov už v spoločnej domácnosti nežil suma 2.000,-eur. Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 27Co/47/2022 bola priznaná manželovi zomrelej a jej dvom plnoletým deťom, ktorí s ňou nežili v spoločnej domácnosti suma každému po 20.000,-eur. Rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp.zn.8Co/124/2021 bola otcovi a plnoletému súrodencovi zomrelej, s ktorou nežili v spoločnej domácnosti priznaná suma 11.000,-eur (otec) a 7.000,-eur (súrodenec). V konaní Okresného súdu Banská Bystrica vedenom pod sp.zn. 20C/11/2015 súd rozsudkom zo dňa 06.10.2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 13Co/20/2021 zo dňa 26.05.2022 za situácie usmrtenia syna v dôsledku dopravnej nehody priznal pri 20 % spoluzavinení syna náhradu nemajetkovej ujmy matke v sume 13.200 eur, v konaní Okresného súdu Lučenec vedenom pod sp.zn. 15C/4/2021 súd rozsudkom zo dňa 21.04.2022 za situácie usmrtenia syna v dôsledku dopravnej nehody priznal náhradu nemajetkovej ujmy matke v sume

26

SK-1C/20/2022

10.000 eur, v konaní Okresného súdu Prievidza vedenom pod sp. zn. 18C/381/2015 súd rozsudkom zo dňa 19.05.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 17Co/322/2017 zo dňa 26.07.2018 za situácie usmrtenia syna a súrodenca v dôsledku dopravnej nehody priznal náhradu nemajetkovej ujmy obom rodičom zvlášť v sume 15.000 eur a súrodencovi 10.000 eur, v konaní Okresného súdu Nové Zámky vedenom pod sp.zn. 4C/119/2014 súd rozsudkom zo dňa 04.05.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp.zn. 7Co/286/2017 zo dňa 21.06.2018 za situácie usmrtenia syna, súrodenca a druhu v dôsledku dopravnej nehody priznal náhradu nemajetkovej ujmy obom rodičom zvlášť v sume 15.000 eur, súrodencovi 10.000 eur a družke 10.000 eur, v konaní Okresného súdu Košice II vedenom pod sp.zn. 25C/1/2014 súd rozsudkom zo dňa 03.05.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 9Co/462/2016 zo dňa 21.09.2017 za situácie usmrtenia syna a súrodenca v dôsledku dopravnej nehody priznal náhradu nemajetkovej ujmy obom rodičom zvlášť v sume 8.000 eur a dvom súrodencom zvlášť 4.000 eur, v konaní Okresného súdu Prešov vedenom pod sp.zn. 20C/66/2021 súd rozsudkom zo dňa 18.02.2022 za situácie usmrtenia syna a súrodenca v dôsledku dopravnej nehody priznal náhradu nemajetkovej ujmy obom rodičom zvlášť v sume 15.000 eur a 4 súrodencom zvlášť 5.000 eur, v konaní Okresného súdu Kežmarok vedenom pod sp.zn. 2C/47/2018 súd rozsudkom zo dňa 25.06.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 22Co/10/2020 zo dňa 23.03.2021 za situácie usmrtenia syna a brata v dôsledku dopravnej nehody priznal náhradu nemajetkovej ujmy obom rodičom a sestre každému po 25.000 eur. Rozsudkom Okresného súdu Trnava sp.zn.21C/15/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp.zn.9Co/130/2017 bola žalobkyni v 1./ rade ktorá naraz pri dopravnej nehode stratila dcéru vo veku 5 rokov a matku vo veku 54 rokov priznaná suma za obe 8.000,-eur (4.000,-eur + 4.000,-eur), žalobcovi v 2./ rade za smrť jeho maloletej dcéry suma 4.000,-eur a žalobcovi v 3./ rade za smrť sestry a babky sumu 4.000,-eur a 3.000,-eur, spolu 7.000,-eur (pri 50 % zavinení starej matky na nehode) a rozsudkom Okresného súdu Bardejov sp.zn.5C/103/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn.8Co/33/2016 bola 38 ročnej manželke zomrelého a jeho dvom maloletým deťom žijúcim s ním pred smrťou v spoločnej domácnosti a odkázaných na neho výživou priznaná suma každému 7.000,-eur. Samozrejme, je treba vziať na zreteľ aj neustály pokles hodnoty peňazí v dôsledku inflácie. Z komplexnejšieho prehľadu spracovaných rozhodnutí súdov SR vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým obsiahnutom v Bulletine Slovenskej advokácie číslo 9/2017 spracovaného autorom JUDr. Róbert Šorl, PhD. v rámci článku náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) pozostalého príbuzného, stav a východiská, vyplýva, že sumy tam prisúdených náhrad v rôznych veciach, pri rôznej miere prípadného spoluzavinenia zomrelého sa pri manželoch, súrodencoch a rodičoch pohybovali na úrovni od 2.000,-eur až do desiatok tisícov eur v závislosti na konkrétnych okolnostiach prípadu.

73. Preto ak žalobcovia v žalobe dôvodnosť sumy nimi žiadanej náhrady nemajetkovej ujmy zdôvodňovali napríklad sumami priznanými rozsudkom Okresného súdu Brezno sp.zn.2C/61/2010 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn.12Co/465/2014 (33.500,-eur) tak k tomu treba uviesť, že išlo tam o neporovnateľný prípad, nakoľko tam zomrelý bol živiteľom rodiny, ostali po ňom maloleté deti (žalobcovia v 2./ a 3./ rade), bola tam preukázaná psychická trauma, smrť manžela mala drastický dopad aj na finančné zabezpečenie rodiny pričom k úmrtiu došlo v dôsledku úplne bezohľadného konania zodpovednej osoby, kedy rýchlosť motorového vozidla, ktoré viedla žalovaná v obci, bola v trestnom konaní ustálená na 98-108 km/h. Príkladmo súd uvádza, že napr. vo veci Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn.11Co/13/2022 bola pri preukázaných posttraumatických stresových poruchách, depresii, medikamentóznej liečbe v pozostalej rodine

27

SK-1C/20/2022

priznaná matke suma 20.000,-eur, súrodencom po 5.000,-eur a 10.000,-eur. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp.zn.4Co/70/2020 bola manželke, ktorá po nehode, pri ktorej bola osobne a pri ktorej takmer aj sama ochrnula a po ktorej musela nastúpiť ambulatnú liečbu u psychiatra a psychologičky potvrdená suma 20.000,-eur. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp.zn.5Co/101/2022 bola pozostalej dcére, ktorá sa od nebohej matky odsťahovala iba 20 dní pred jej smrťou potvrdená suma 11.000,-eur a jej sestre suma 9.000,-eur.

74. Na druhej strane však už len z vyššie uvedeného prehľadu súdnych rozhodnutí, vrátane tých ktoré sa týkajú samotnej žalovanej je zrejmé, že je nepravdivé jej tvrdenie, že štandardne sú priznávané sumy náhrady nemajetkovej ujmy 10-násobne nižšie ako žiadajú žalobcovia (čo by bola pre každého suma len 3.000,-eur). Takéto sumy nemožno v žiadnom prípade považovať za štandardne, bežne priznávané. Súd preto k tvrdeniam žalovanej dáva jej do pozornosti, že napr. vo veci Okresného súdu Kežmarok sp.zn.4C/47/2019 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn.3Co21/2022 bola práve proti žalovanej priznaná pozostalej manželke nebohého suma 35.000,-eur, synovi, ktorý žil s ním v spoločnej domácnosti suma 20.000,-eur a dcére, ktorá s ním už v spoločnej domácnosti nežila a mala vlastnú rodinu suma 10.000,-eur. Sumy uvádzané žalovanou (2.000,-eur alebo 3.000,-eur) sa v súčasnosti a pri súčasnej hodnote peňazí blížia skôr sumám priznávaným ako primerané finančné zadosťučinenie spotrebiteľom za porušenie ich spotrebiteľských práv a s tým spojené útrapy a ujmy, čo sú ale následky absolútne neporovnateľné zo stratou života blízkej osoby, kde sú preto spravidla na mieste podstatne vyššie náhrady než ako uvádza žalovaná.

75. Na základe všetkého uvedeného súd v tu posudzovanom prípade a jeho konkrétnych okolnostiach žalobe žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy vyhovel v rozsahu uvedenom vo výroku rozsudku. Nad sumy priznané súdnym rozhodnutím žalobu zamietol. Poistiteľ vykonávajúci povinné zmluvné poistenie zodpovednosti má rovnaké postavenie ako priamy škodca a prevádzkovateľ vozidla a žalobcovia sa mohli domáhať a žiadať plnenie aj samostatne tak od škodcu ako aj od poisťovateľa, plnenie môžu však dostať iba raz, preto smrť pôvodne žalovaného škodcu nemá tu vplyv na dôvodnosť vyhovieňa žalobe proti poisťovní.

76. Čo sa týka výroku o trovách konania, podľa § 255 ods.1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo (§ 255 ods.2 CSP).

77. Všetci žalobcovia v základe nároku boli plne úspešní, rozhodnutie o výške nároku záviselo len od úvahy súdu, preto súd priznal každému zo žalobcov nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100 % z im prisúdenej sumy. K tomu podporne pozri napr. Veľký komentár k Civilnému sporovému poriadku- Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016 k § 255 CSP, cit „Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti“. Obdobne v tejto súvislosti pozri napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn.9Co/130/2017.

28

SK-1C/20/2022

78. Súd je toho názoru, že v prípadoch keď rozhodnutie o výške plnenia závisí len od úvahy súdu, pričom súčasne neuplatňuje sa žalobcom výška plnenia v zjavne nedôvodnej výške, predstavujúcej šikanózný výkon práva, motivovanej len snahou o navýšenie trov konania a nie záujmom na spravodlivom usporiadaní veci nemožno od žiadneho žalobcu spravodlivo očakávať aby sa presne „trafil“ do úvahy súdu pokiaľ ide o výšku plnenia. Preto je namieste priznať plnú náhradu trov konania ak bol žalobca v základe plne úspešný aj vtedy, ak čo do výšky bol úspešný len v časti. I keď Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie totožné s ust. § 142 ods.3 Občianskeho súdneho poriadku účinným do 30.6.2016, ktoré bolo priamym zákonným podkladom pre to, aby aj v prípade len čiastočného úspechu mohla byť priznaná plná náhrada trov konania, ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, vyššie uvedené závery právnej teórie a praxe svedčia o tom, že ani v podmienkach novej procesnej úpravy niet dôvod na ustúpenie od takého záveru. To je aj názor tunajšieho súdu. Úvaha súdu sa tu týkala

skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia, nie čo do základu uplatneného nároku. Pričom tak ako tomu bolo aj v zmysle § 142 ods.3 O.s.p., tak aj v súčasnosti podľa ust. § 255 ods. 2 CSP v spojení s čl. 3 a čl. 4 ods. 2 CSP sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta v takom prípade vypočíta a určí len z výšky súdom priznaného plnenia.

79. O výške náhrady trov konania rozhodne súd v súlade s ust. § 262 ods.2 CSP po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník a rovnako samostatným uznesením súd v súlade s § 2 ods.2 zákona č.71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch rozhodne o povinnosti zaplatiť súdny poplatok za žalobu vzhľadom na zákonné oslobodenie žalobcov od tejto povinnosti a vzhľadom na § 14 ods.4 zákona o súdnych poplatkoch podľa ktorého v konaní podľa tohto zákona koná a rozhoduje vyšší súdny úradník a sudca v konaní koná a rozhoduje o sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššieho súdneho úradníka.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od dňa jeho doručenia na Okresný súd Bardejov.

V odvolaní sa má uviesť ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, spisová značka konania, ďalej sa má uviesť proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
 - b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
 - c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
 - d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- 29 SK-1C/20/2022

- e) súd prvej inštancie nevykonaval navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č.233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.